

ספר
חסד
לאברהם

רדאמסק

פסח
ספירת העומר
שיר השירים

חסד לאברהם

חידושי תורה
על המועדים ועל תנ"ך ומאמרי חז"ל

זה ספר כתבי קודש אשר יצא מפי אותו צדיק,
איש חי ורב פעלים, דולה ומשקה מבארות עמוקים דברים נחמדים ויקרים,
בו יראו מבקשי השם וגילה מצפונות לישרים,
רוממות אל ויראתו יחד היה בק' מצומדים,
הדרת כבו"ק ותפארת עוזו זרה על אנשי בריתו ולנבוחים,
משכיות עוזו עליו הופיע וברוחו פי שנים,
יש שבר לצדקתו וזכותו יעמוד עד עמוד הכהן לאורים.

ה"ה כבו"ק אדומו"ר הרהצה"ק
בוצ"ק חו"פ ע"ה פ"ה והדרו בנש"ק כקש"ת
מו"ה אברהם ישבר בער הכהן זצוקלה"ה
אשר היה ממלא מקום אביו הרב הגאון הצה"ק וכו'
מו"ה שלמה הכהן זצלה"ה
אבד"ק רדאמסק בעתמח"ס תפארת שלמה.
הובא לבית הדפוס על ידי בני הרב הגאון הקדוש המחבר זצלה"ה

נוסח שער דפוס ראשון

רבות השתדלנו
להוציא דבר מתוקן מתחת ידינו,
בכדי להפיץ תורת רבינו הק' זיע"א.
וכבר נאמר שגיאות מי יבין,
ואך למותר שאם יש שגיאה
או שגגה ח"ו לתלות ברבינו הק'
אלא בנו העורכים
שלא ניתנה תורה למלאכי השרת.
נשמח להארות והערות.

הוצאת

חסד לאברהם

clradomsk@gmail.com

לאפשרויות הנצחה ועזרה
בהפצת תורת רבינו זיע"א
ולקבלת הגליון מדי שבוע במייל
ניתן לפנות למייל הנ"ל

גליון זה יוצא לאור
לזכות
ג. ב. פ

עימוד: imud1153@gmail.com

פסח

ס' - שכפרת עונות על ידי לימוד ס'
מסכתות.

ועיקר התשובה הוא על מה שפגם צמדת
יסוד, דהנה כל השס"ה גידין שהם
מכוונין נגד השס"ה לא תעשה, המה
תלויין צמדת יסוד, ולכך נקרא מדת היסוד
גיד, כי אם ח"ו פוגם בזה הוא המשכה
לשאר לא תעשה, גיד היא לשון המשכה,
משכה בגימטריא שס"ה. וזה 'יחד'
אותיות ח"ן, היינו מה שפגם צמדת
היסוד, שיכל חוץ להקדושה, והפגם היה
מגיד, זה נריך תקון ולרחוק עלמנו מזה.
וזה הסימן 'מגיד רחל', היינו שירחוק
עלמנו ממה שפגם צמדת היסוד שהוא
הגיד.

'מוציא מנה', 'מנה' בגימטריא ק"ל ה',
היינו שיוציא הני"ק מחטא
הק"ל שנים, ומה שפגם בזה' אחרונה
כידוע.

או יאמר 'מוציא מנה', כי 'מנה' רמז
על הקדושה, ויראה שיוציא
הקדושה מהספ"א, מה שהיה 'מרור'

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור
הנר (פסחים 3, א). לרמז, דהנה יש
ארבע עולמות, היינו אלילות זריאה יצירה
עשיה, וכל אחד יש עשר ספירות כידוע,
והספירות הקדושים תלויים צמעי בני
ישראל למטה. וזה הכוונה כשאלם 'צודק
את החמץ' - היינו שעושה תשובה על
העצירות, וגם צודק את ה'אור' - היינו
התורה, וגם את המלות הנקראין 'נר', אזי
מציא 'אור' למעלה להארבע עולמות, אשר
כל אחד יש 'עשר' ספירות.

❦

הסימנים קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד
רחצה מוציא מצה מדור ברך
שולחן ערך צפון ברך הלל נרצה. היינו אם
האדם רוצה ל'קדש' עלמנו, להתנהג
בקדושה, נריך מקודם ל'רחוץ' עלמנו
מהעונות, כמו 'כי רחץ ד' את לואת בנות
ציון' (ישעיה ד, ד). והענה לאדם שירחוק
עלמנו מהעונות על ידי לימוד התורה,
כמבואר בזוהר הק' (ע"י ח"ג פ, ב)
'אורייתא מדכאה ליה לבר נש מחוציה',
וזה נרמז צסימן 'כרפס', שהוא לירוף כפר

פעמים מ"ה, דהנה בכל הג' חלקים היינו
צנפש רוח ונשמה, יש בכל אחד שם הקדוש
מ"ה, רמז, כי על ידי מנחת אכילת מנח,
זוכה האדם שיוחזר לו האצידה אשר נאצד
ממנו מחמת השטות. וצחג הזה מתעורר
הגם כמו צעת יליאת מנרים, והנה צמנרים
היה הדעת צגלות (עי' פרע"ח שער חג
המנחת פ"א), וצחג הזה צא להם צחינת
דעת, וכמו כן לדורות. וזה הרמז צסימן
'מוציא מנח', היינו כמו מנח אצידה הנ"ל,
שימנח האדם מה שנאצד מאתו. ורמז
צחינת 'מנח' שהיא צגימטריא ג' פעמים
מ"ה.

וזח הרמז צכתוב (איוב לה, ז) 'אם צדקת
מה שתן לו', 'צדקת מה שתן' ראשי
תיבות מנח, רמז שעל ידי מנחת מנח זוכה
האדם שינתן לו צחזרה צחינת 'מה'. וזה
הכוונה 'מנח' זו שאנו אוכלים על שום מה,
היינו אכילת מנח היא לתקן את הנשמה
שנקראת 'מה'.

והגה על ג' צחינות הנ"ל, היינו נפש רוח
נשמה, וצכל אחד יש צתוכו חלק
אלהי, נרמז צמה שאנו אומרים (לעולם יהא
אדם) 'מה טוב חלקנו, מה נעים גורלנו
ומה יפה ירושתנו', היינו ג' צחינות הנ"ל
אשר צכל אחד יש השם מ"ה. וזה הכוונה
צפסוק (תהלים קיח, ו) 'מה יעשה לי אדם',
דהנה הגוף נקרא צשר אדם, רק נפש
הרוחניות זה נקרא אדם כידוע (עי' וזה"ק
צראשית כ, צ), וזה 'מה יעשה לי אדם', על

- 'כורך', היינו מה שהיה הקט"א
הנרמז צ'מרור', מכורך צהקדושה
הנרמז צמנח.

❦

או יאמר הקימן 'מוציא מנח', רמז על פי
המצואר צספר אור תורה (עמ' קסב,
אות חג צהולאת קה"ת) על מאמר חכמינו
ז"ל (חגיגה ד, א) 'איזהו שוטה המאצד מה
שנותנים לו', פירוש שעיקר האדם הוא
החלק אלהי מלמעלה, אדם צגימטריא
מ"ה, רמז על שם הקדוש מ"ה כידוע,
וזהו 'שוטה המאצד מה שנותנים לו', היינו
שעל ידי חטאים נאצד ממנו שם מ"ה אשר
ניתן לו מלמעלה, עד כאן. והנה כתיב (כי
תשא לד, יז-יח) 'אלהי מסכה לא תעשה לך,
את חג המנחת תשמור', והסמיכות
שהאדם יראה שלא יהיה לו מסך מצדיל על
ידי העונות, כמאמר הכתוב (ישעיה נט, צ)
'כי אם עונותיכם היו מצדילים צנייכם לצין
אלהיכם', וזה על ידי 'את חג המנחת
תשמור', כי מנח עם האותיות צגימטריא
חלק, רמז כי על ידי מנחת מנח זוכה האדם
שלא יהיה נפרד מחלק שלו למעלה.

וזח הרמז צגמרא (צרכות לט, צ) אצל מנח
'מניח הפרוסה צתוך השלימה', כי
פרוסה היא נפרדה מחסיכה אחרת,
והמנחה שיניח צתוך השלימה, רמז על
האדם, הגם כי הנשמה פרוסה ונפרדה
מהשורש, יראה שיוחזר וידצק עצמו
לשלימות למעלה. והנה מנח צגימטריא ג'

טהרה ואחר כך קדושה, רק הקדושה צאה מקודם ואחר כך טהרה, וזה 'קדש' ואחר כך 'ורחץ'. והנה צמלאכים נאמר (ברכת יוצר) 'וכלם פותחים את פיהם בקדושה וצטהרה', קדושה קודמת ואחר כך טהרה, וכן אנו אומרים (ברכת מעין שלוש) 'ונצרכך עליה בקדושה וצטהרה', כי לעתיד לצא אנו זוכין שהקדושה תהיה קודם הטהרה, כי יהיה אתערותא דלעילא.

ברפס אותיות **סר כף**, 'כף' היא התורה שניתנה מכפו של הקב"ה, הגם שהאדם 'סר' מן 'כף', היינו מן התורה, יוכל לתקן זאת צימי הפסח. 'יתך' היא אותיות **תיך**, וכנ"ל (ד"ה הסימינים), הגם כי האדם הוא חוץ מהקדושה, מחמת שפגם צהיסוד הקדושה, וזה רמז 'יתך מגיד', היינו שהיה חוץ לקדושה מחמת פגם מגיד, הגם כי קשה עון הזה, אף על פי כן 'רחצה' יוכל לטהר עצמו מזה. ומציאות תקון הזה הוא על ידי אכילת 'מצה' כידוע (עי' תיקון"ו תיקון טו, דף ל, ב, וצמקראי קודש ח"צ פ"ד), כי מנחת מצה הוא התקון לגלוי עריות. וזה 'מוציא מצה', היינו המציאות לתקון זה הוא על ידי המצה.

והגם 'מרור כורך', 'מרור' גימטריא מות, אף שהעצירות שהמה צחינת מות כרוכים אללו, כמאמר חכמינו ז"ל (ברכות ל, ב) 'אפילו נחש כרוך על עקבו', הנה על ידי אכילת מצה נעשה התקון על אכילות שלא בקדושה מכל השנה. וזה

ידי צחינת 'מה' אני נקרא 'אדם', אצל אדם הנשמה אינה צתקון, מותר האדם מן הצהמה אין לצד הנשמה הטורה וכו'. והנה על צחינה הנ"ל רמז צפסוק (ישעיה יא, ב) 'רוח חכמה וצינה, רוח ענה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'.'

וזזה הרמז גם כן 'שומר מה מליל שומר מה מלילה' (על פי ישעיה כא, יא), והכוונה על לילה של פסח, כי מזה יש שמירה לכל השנה, ורמז כי השמירה היא לצחינת מ"ה, היינו הנשמה. והנה **אצרהס** הוא אותיות **אצ"ר מ"ה**, היינו שאצרהס אצינו ע"ה היה לו הזדככות כל כך, שגם האצרים היה להם צחינת נשמה, 'מה' היא הנשמה כנ"ל.

וזזה הכוונה 'כל מעשיך יהיו לשם שמים' (אבות ב, יב), 'שמים' היא הנשמה כמאמר חכמינו ז"ל (סנהדרין נא, ב), וכן 'שמים' עם האותיות והכולל צגימטריא נשמה, והנה 'כל מעשיך יהיו לשם שמים' היינו שהנשמה יהיה צה שם הוי"ה צ"ה, שהשם הוי"ה לא יהיה נפרד ח"ו על ידי 'מעשיך', רק 'מעשיך' יהיו צתורה וצמנאות, וצזה יהיה ה' חלקך.

ע"כ.

עוד יש לרמז צהסימן 'קדש ורחץ', דהנה ציום ראשון של פסח היה גדלות ראשון צלא אתערותא דלתתא, והכל היה מלמעלה, ולכך היה שלא צהדרגה, דהיינו

והוא מכריע את העולם לכף זכות, מחמת זה 'מגיד רחצה', 'מגיד' הוא לשון המשכה, והנה 'יחיד' ששצ מוחלין לכל העולם כלו' (יומא פו, ב), כי האדם מכריע את העולם לכף זכות, והאדם זה ממשיך התשובה לרבים שיהיה להם רחיצת עונות.

'מוציא מצה', היינו הדבר הזה נמצא אל המצה, שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות לט, ב) 'מניח הפרוסה בחוץ השלימה וצוץ משתייהם', הגם כי הפרוסה אינה תשובה במקום שיש שלימה, אבל מחמת שמצרפה עם השלימות ודבר קדושה יש לה לירוף, לכך גם הפרוסה נחשבת מחמת מלות השלימות. כמו כן צניי ישראל, הגם שאינם נחשבים מחמת עצמם, יש להם חשיבות מחמת השלימים. **'מרור כורך'**, הנה 'מרור' רומז על דבר רע, כמו 'כי רע ומר עוצק את ה' אלהיך' (ירמיה ב, יט), אף על פי כן אס כורכו עם העצה, היינו צדצר הקדושה, נחשב המרור גם כן לקדושה. וזה הכוונה 'מוציא' היינו שתמצא דבר זה אל המצה ומרור', כשהוא 'כורך' כנ"ל.

'שלחן ערוך' היינו שמצינו אלל השולחן גבזה 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים' (ספרא שמיני, ב), נראה כי צני ישראל יש להם כח זה, שהכל נחשב כאחד.

'צפון ברך', הטעם שצני ישראל יש להם אחדות, מחמת ששמו 'צרוך' הוא 'צפון' בתוכם, בכל אחד מישראל, וכמו שכביכול אין סוף יש לו אחדות, כן צני

'שלחן ערוך', היינו כי על ידי אכילת מצה, יזכה שהשולחן מכל השנה יהיה ערוך לפני ה'. וזה 'צפון צרך', 'צפון' הוא היצר הרע (סוכה נב, א), כמו 'ואת הצפוני ארחיק מעליכם' (יואל ב, ב), 'צרך' הוא הכנעה כמו 'ויצרך הגמלים' (חיי שרה כד, יא). וזה **'צפון צרך'**, שיוכל להכניע את היצר הרע צלילה וציוס הזה. וגם יוכל לזכות צימים אלו ל'הלל נרצה', היינו שהשצחים והודאות מכל השנה יהיו נרצים למעלה.

גם נראה לי לרמוז בהסימן **'קדש ורחץ וכו'**, שאם האדם ירצה לקדש עצמו שיצוא להקדושה, צריך לרחוץ עצמו מהעונות, **כרפס** אותיות **כ"ף ר"ס, כ"ף** הוא התורה שניתנה מכף הקצ"ה, **'ר"ס'** רמוז על ס' רצוא אותיות של תורה. רמו שצני ישראל יש להם אחדות כי המה כלולים בהתורה, ואם חסר אות אחת מן התורה אינה תמימה, גם **'כ"ף'** רמוז על אחדות, כמו 'כל העמים תקעו כף' (תהלים מז, ב) שיהיה להם אחדות.

'יחזק' היינו על פי מאמר חכמינו ז"ל (עי' קדושין מ, ב) 'לעולם יראה האדם כאלו כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, וזה מכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות', וזה העצה שירחוץ עצמו מן העונות, על ידי 'יחזק', שיראה את העולם חציו זכאי, וכל העולם תלוי עליו. **'מגיד רחצה'**, היינו מחמת שהעולם חציו חייב,

רק להלל להשי"ת, כי צדצר הרשות צריך האדם להכניע את היצר הרע, ורצונו יהיה להלל להקצ"ה.

•••

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים כל דכפין ייתי וייכול כל דצריך ייתי ויפסח. 'כל דכפין ייתי וייכול' ראשי תיבות דכ"י, וכן 'כל דצריך ייתי' ראשי תיבות דכ"י, והוא לשון טהור. רמז כי לא כל אדם יוכל לאכול את הפסח, רק מי שהוא טהור.

•••

ואפילו כלנו חכמים וכו', מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. היינו החכמה והצינה זכו צעת יציאתם ממצרים, כי הדעת היה שמה בגלות (עי' פרע"ח שער חג המצות פ"א), ואף על פי כן אין אדם יוצא במחשבה לצד שיזכור יציאת מצרים במחשבה, רק לספר ביציאת מצרים, כי הדיבור היה גם כן בגלות כמבואר בספרים (עי' זוה"ק ח"צ כה, צ), ולכך המצוה לספר צדבור, כי על ידי דיבור מיציאת מצרים, יש תקון לדיבור אשר היה בגלות מצרים, וכן הוא בכל דור.

•••

חכם מה הוא אומר, מה העדות והחקים והמשפטים וכו', ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח, אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. והנה זאת אין להצין אמאי נקיט

ישראל אשר 'צפון' זהם השכינה הקדושה, גם כן יש להם צחינת אחדות. כמו שאנו אומרים (תפילת מנחה לשצ"ק) 'אתה אחד, ושמך אחד, ומי כעמך ישראל גוי אחד', ואחדות של בני ישראל תלוי באחדות שלמעלה, כמו שצארתי (עי' פר' ויקהל ד"ה ונחזור, לשבועות ד"ה ויחן) 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' (ואתחנן ו, ד), הנה כתיב 'שמע' לשון יחיד, והטעם 'ה' אלהינו' שהשראת השכינה והאלהות הוא בכל אחד ו'אחד', והנה 'ה' אחד', ולכך בני ישראל נקראין בלשון יחיד מחמת אלהות אשר בתוכם.

•••

או יאמר 'שלמן ערוך צפון צדק', על פי אשר צארתי (פר' בשלח ד"ה וזה הפי', וראה גם ר"פ וישע) המאמר צדק ארץ וטוב (פרק ה) 'לעולם יהא אדם יודע אלל מי הוא יושב וכו' ואלל מי הוא מייסב', היינו שידע כי הוא יתצרך רואה את מעשיו, ולא ירחיב פיו כרצונו, היינו שלא יאכל כפי רצונו בתאוה, וזה 'שלמן ערוך', היינו צעת שהשלמן ערוך לפניו, אזי ידע כי 'צפון צדק', כי הוא יתצרך שמו 'צפון' ורואה את מעשיו, וזוה יוכל לכבוש את יצרו.

•••

גם 'צפון צדק', היינו צעת שה'שלמן ערוך' צריך להצדק ולהכניע את היצר הרע הנקרא צפוני (סוכה נב, א). 'הלל נרצה', היינו שעיקר הרצון של האדם צריך להיות

וַיֹּאמֶר אֵל עֲמוּ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב
וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ (שמות א, ט). 'רצ'
הוא עולם הצינה (קהלת יעקב ערך רצ),
והוא עולם התשובה כמבואר בצפר מאורי
אור צפרשת ואתחנן, וזה 'הנה עם בני
ישראל רב ועלום ממנו', היינו שצני ישראל
עושין תשובה, מחמת זה המה עצמותו
ממנו, היינו שזוכין לנשמות קדושות, כי
הנשמות המה מעצמותו כזיכול. והנה
מבואר בצפריים בצפוק (בראשית ג, ז) 'ויפח
באפיו נשמת חיים' - 'מאן דנפח מעצמותו
נפח', ואם כן הנשמות המה עצמותו
כזיכול, והנה כתיב (איוב לג, ח) 'ונשמת
שדי תצניס', היינו שהנשמות המה מעולם
הצינה. ופרעה שהוא היה ראש הטומאה,
הסתכל בשורשם שהנשמות המה מעולם
גבוה הזה, לא היה יכול למנוא ענה, רק
'הצה נתחכמה לו' (שמות א, י), היינו
להציא אותם לצחינת גבוהות שהמה
חכמים, ועל ידי זה 'אין אני והוא יכולין
לדור כאחת' (סוטה ה, א), וממילא יהיה
פרעה שהוא ראש הסט"א יכול לשלוט
בהם ח"ו.

וְזֶה דְכֵתִיב (משלי כו, יב) 'ראית איש חכם
צעניו תקוה לכסיל ממנו', היינו
מחמת שה'איש חכם צעניו' ויש לו גבוהות,
מחמת זה היצר הרע שנקרא 'מלך זקן
וכסיל' (קה"ר ד, יג), יש לו תקוה לשלוט
באיש שהוא 'חכם צעניו'. וזה הרמוז בכתוב
(משלי כט, יא) 'כל רוחו יוציא כסיל', דהנה
כבר בארתי (ראה גם לקוטי נביאים יונה)

זאת דוקא, רק דהנה שאלת החכם הוא
'מה העדות והחקים', שזאת המנוה אינה
אלא ליום אחד, וגם איסור אכילת חמץ
היא רק לשצעת ימים, ואחר כך אוכלין
חמץ, והקושיא הזאת מובאת צוהר הק'
(תנוה קפג, צ) ומתרך כי אין לריך יותר,
כי אם אדם נתרפא מחולאת אשר חלה,
יוכל אחר כך לאכול כל מה שירצה. וזה
'אמור לו כהלכות הפסח', דהנה הפסח
היא הפתיחה לצוא להקדושה, וצכל יום
לריך האדם לקדש עצמו יותר עד חג
השבעות שהוא זמן קבלת התורה, ועל זה
הוא ספירת העומר. וזה 'כהלכות הפסח',
שכה הפסח הוא, שיהיה האדם הולך
למעלה.

וַיֹּאֲרֵן מִפְטִירֵין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמֵן,
'מפטירין' הוא לשון פתיחה,
'אפיקומן' לשון אפיק ממקומו (עי' רע"ב
פסחים י, ח), היינו שזאת אין פתיחה אם
אדם רוצה לאחר הפסח להוציא ממקום
הקדושה, זאת אינה נקראת פתיחה. וזה
'אל יצא איש ממקומו ציום השביעי'
(שלא טו, כט), דהנה השבת הוא מקייע
לאדם אף על ימי החול שיעמוד בקדושה,
רק האדם לריך לחזק עצמו שיעמוד אף
צימי החול בהקדושה. וזה 'אל יצא איש',
היינו שלא יצא ממקום הקדושה אשר היה
לו 'ציום השביעי', שלא יניח צימי החול
את מקום הקדושה אשר היה צו ציום
השביעי.

ישראל הכנה על ההשגה הגדולה אשר השיגו אחר כך, רק הכל היתה צחמלת השי"ת, והגדלות והרצוצות שלהם היתה 'כזמח השדה', אשר הזמיתה היא מלמעלה לצד. אף כי 'הכל צידי שמים חוץ מיראת שמים' (צרכות לג, ב), אך אז צעת ההוא גם היראת שמים שלהם היתה 'כזמח השדה' - אשר הכל הוא מלמעלה. 'ותרצי ותגדלי ותצואי צעדי עדיים', היינו שהיו יודעים שיש 'עדים' למעלה על כל דבר אשר האדם עושה למטה, וזוה נשמר האדם ממעשים רעים.

אז יאמר 'ותצואי צעדי עדיים', כמו שכתב הרמב"ם (הל' תשובה ב, ב) שהתשובה נריכה להיות עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוץ לחטא זה לעולם, וזה 'צעדי עדיים', שהעיד עליהם היודע תעלומות.

❦

אז יאמר ותרבי ותבאי בעדי עדיים. דהנה על ידי 'עדיים מהר חורב' שהוא כלי זיין (כי תשא לג, ו וצוה"ק א נב, ב), על ידי זה היה להם שמירת הצרית קודש, והנה 'תרבי' הוא אותיות צרית, והם צאו לצחינה זאת מחמת 'עדי עדיים', היינו מחמת 'עדיים מהר חורב'.

❦

עוד יבואר רבבה כצמח השדה נתתיך, דהנה בני ישראל לא היה להם רק חלק אחד מנו"ן שערי הקדושה צעת

הפסוק (תהלים קג, טז) 'ורוח עזרה זו ואינו', כי מחמת עצירות של האדם ואינו עושה תשובה, מחמת זה הרוח אין בו, כי יאל ממנו מחמת עצירות של האדם. וזה 'כל רוחו יואל כסיל', היינו היצר הרע הנקרא 'כסיל' (קהלת ד, יג), מחמת שמפתה את האדם לעבור עצירות, מחמת זה יאל ממנו הרוח והנשמה.

❦

רבבה כצמח השדה נתתיך (יחזקאל טז, ז). היינו שבני ישראל המה צמדרגת רב ורוממות, וזאת אין מכחם, רק 'כזמח השדה נתתיך', והנה זמיחת השדה אין עיקר מכח האדם, רק שהאדם זורע והזמיתה היא מלמעלה, וכן הוא בקדושה אלל בני האדם, שעיקר הכח והרוממות של ישראל היא מלמעלה (עי' יומא לט, א). והנה 'כזמח השדה נתתיך' ראשי תיבות הכן, היינו שהאדם אינו נריך רק הכנה, ואחר כך מסייעין אותו מלמעלה.

❦

ותבואי בעדי עדיים (שם). 'ותבואי צעדי עדיים' בגימטריא אברהם יצחק ויעקב עם הכולל, ורמוזו כי צכותם יאלו בני ישראל ממזרים.

❦

אז יאמר רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים. לצאר, דהנה זאת ידוע, שבמזרים לא היה לבני

היותם צמֵרִים, כי מ"ט חלקים היו צנפש
מסֵאֲבוֹתָא, והנה כמו זרע שמזרע קטנה
נלמח הרבה, כך היו בני ישראל מחלק הא'
נחרבה. וזה הכוונה 'וישא העם את צִנְפוֹ
טֵרֶם יחמץ משֵׁאֲרוֹתֶם נְרוֹרוֹת צִשְׁמִלוֹתֶם'
(צא יב, לד), דהנה האדם נקרא עיסה, כמו
שֶׁאֱמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בר"ר יא, א) 'אדם גמר
חלתו של עולם', והנה בני ישראל היו
צמ"ט שערי טומאה, וחלק אחד היה להם
צקדושה, ובני ישראל נשאו את צִנְפוֹ, היינו
שהיו מנשאים את עצמם, 'טֵרֶם יחמץ'
שלא יפלו גם בחלק האחרון מהחמשים,
וזה היה מחמת שנשאר להם עוד חלק אחד
מנו"ן שערי הקדושה, וזהו 'משֵׁאֲרוֹתֶם
נְרוֹרוֹת צִשְׁמִלוֹתֶם', היינו שעוד נשאר
'צִשְׁמִלוֹתֶם' היינו הנפש, כי הנפש נקראת
שמלה כידוע (עי' אוה"ח הק' משפטים כב,
כה), ולכך היה ציכולתם לנשא את עצמם.

וזהנה מצוֹרֵר צִסְפָּרִים (ראה שארית ישראל
שער השוצצ"ם לקוטים ד"ה כל) כי
מחמת זה יש עוד תקון להרשע צנפש,
מחמת שיש שי"ן צִאֲמַלְעֵ ר"ע, והנה 'וישא
העם את' סופי תיבות אמת, הייני מחמת
שהיה להם עוד נקודה של אמת, לכך היה
ציכולתם להיות להם נשיאת ראש. וזהו
'לִשְׁאֲרִית נחלתו' (מיכה ז, יח) - 'מי שמשים
עצמו כשיריים' (ראש השנה יז, א), היינו
שאין לו רק שארית נפש צקדושה, ומ"ט
חלקים הלכו ממנו. וזהו 'משֵׁאֲרוֹתֶם
נְרוֹרוֹת צִשְׁמִלוֹתֶם על שכמם', היינו הטעם
שנשאר להם לישראל קדושה ונקודת אמת,

היה מחמת הסבלנות שנטו שכמם לסבול.
וכתיב (וארא ו, ז) 'המוֹלִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת
סִבּוֹת מִצְרַיִם', 'המוֹלִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת'
סופי תיבות אמת, והיתה להם צחינה זו
מחמת שהיו סובלין את מצרים, ולא היו
מהרהרין אחר השי"ת.

וזזה הרמז צמדרש רבה (בר"ר סז, ה) 'על
פי יוחן רשע כל למד זדק' (ישעיה כו,
י), 'שיצחק התפלל שיוחן עשו הרשע ואמר
לו הקצ"ה כל למד זדק', והנה 'כל למד
זדק' צגימטריא שי"ן, היינו שאין לו עוד
שום נקודה טובה. וגם הרמז כי ש' הוא
שלשה קטרין רמו על ג' אבות (עי' זוה"ק
ח"צ לת, א), ועשו אין לו שום לימוד מהג'
אבות הקדושים, לכך אין לו זכות אבות.

יִדְרֵא אֶת עֵינָיו זו פרישות דרך ארץ כמה
שנאמר (שמות ג, כה) וירא אלהים
את בני ישראל וידע אלהים. לצאר דהנה
מצוֹרֵר צִסְפָּר צינה לעתים (דרוש לט), 'כל
המקבל עליו עול תורה מעצירין ממנו
וכו', ועול דרך ארץ' (אבות ג, ה), 'כי
יסתלקו ממנו עול דרך ארץ הוא השאור
והיצר הרע הנמשך אחר דרך ארץ העולם
ולא אל דרך האלהים', עיין שם. וזה 'וירא
את ענינו', היינו שהמה היו מענים את
עצמם, וזו 'פרישות דרך ארץ', שהיו
פורשים עצמם מן השאור והיצר הרע,
וזאת כל יוכל להיות רק על ידי עינוי שלא
יתענג בתענוגי עולם הזה.

אך יאמר וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ כמה שנאמר (שמות 3, כה) וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים. על פי המצואר בספר צינה לעמים הצאתיו לעיל, כי דרך ארץ הוא שאור וינר הרע, והנה מחמת עניויות יוכל לפרוש מהינר הרע, כמצואר צוהר הק' (ח"ג רמ, א) 'אחי צר נש לאתדכאה וכו', כל כפרה דיליה תליא עליה, עד דתצר להאי רוחא מגו גאותא דיליה, ומאיך ליה, ודא תצירו דהאי דרגא דמסאכי וכו', ובגין כך זכאי אלהים כדקא יאות, רוח נשצרה', עיין שם.

והנה אמת תלויה צסם משה כאשר צאתי (פר' וארא ד"ה וארא ופר' ויקרא ד"ה א"י ויקרא) מ"ה שי"ן, שי"ן הוא אות קשט ויש צלותיות מ"ה שהוא עניויות. וזה 'וירא את ענינו' היינו שיש לנו עניויות, ומזה יש כח להאדם לפרוש מן דרך ארץ היינו מינר הרע, ומציא ראייה שנאמר 'וירא אלהים את בני ישראל' סופי תיבות אמת, והוא מחמת עניויות, נמצא שבני ישראל היו בצחינת אמת היה להם עניויות. אמת עם המילואים היינו אל"ף מ"ס ת"ו צגימטוריא ירושלים.

❦

פסח שהיו אבותינו אוכלים וכו', על שום שפסח הקב"ה על בתי אבותינו במצרים. אז היינו רלון, כמו 'ואציתתה תהלה' (פיוט ליום כיפור), 'ולא אצה ה' אלהיך לשמוע אל צלעם' (כי תנא כג, ו),

וזה שמציא בעל הגדה הכתוב 'וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים', וכמצואר צמדרש (שמו"ר א, לו) צפסקוק זה, הצינונים עשו תשובה, וגם רשעים מתחרטים צלצם. וזה הכוונה צפרק היה נוטל (סוטה כא, א) ועדיין אינו יודע צאיזה דרך מהלך, כיון שהגיע לפרשת דרכים ניצול מכלם, הכוונה כיון שהגיע למדריגה שהוא פורש עלמנו מדרכי ותאות עולם הזה, ניצול מכולם. וזה הכוונה צתנא דצי אליהו צתחלתו (רצה א) 'לשמור את דרך' (צראשית ג, כד) - 'ו' דרך ארץ', הכוונה שישמור האדם עלמנו מן השאור והינר הרע, וזה הכוונה שם 'עץ החיים' - 'מלמד שדרך ארץ קדמה לעץ החיים, ואין עץ החיים אלא תורה', עיין שם, הכוונה כי שמירה מתאות רעות הנמשך מן דרך ארץ, היינו מן הינר הרע זה קודם לתורה, כמצואר צספר תנא דצי אליהו (ע"י רצה כו, ותוס' כתובות קד, א ד"ה לא) 'עד שאתה מצקש שיכנסו דברי תורה לצית מעיך תצקש שלא יכנסו אכילה ושתייה יתרה לצית מעיך'.

❦

אך יאמר 'וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ', היינו שהיו פרושים צענין היסוד, וזה הרמו 'וירא את ענינו' סופי תיבות אות, רומז על יסוד כידוע.

❦

והנה אז היה חמלה על רלוניות של בני ישראל. וכן 'מנה זו שאנו אוכלים וכו', שלא הספיק צדקם של אבותינו להחמיץ, היינו שרלוניות שלהם לא באו לידי חימוץ עד שנגלה וכו'. וכן בכל דור ודור, כי האדם צריך לחשוב פן הוא ח"ו צמ"ט שערי טומאה, ואם ימתין עוד ולא יעשה תשובה לא יהיה לו תקון עולם, וזה 'שוב יום אחד לפני מיתחך' (שבת קנג, א), מעשה העצירות והחטאים מכונים צסם מיתה, כי הרשעים קרואים מתים (ברכות ית, ז).

❦

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה. הנה שאור מגביה את העיסה, ומנה מחמת שאין זה שאור אין מגביה את עצמו, ולכן 'אנו אוכלים מנה על שום מה', שיהיה לנו צחינת 'מה'. מש"ה מ"ה ש"ן, כי מחמת צחינת מה, זוכה לשי"ן שהוא אמת (זוה"ק ח"א ז, ז), והנה 'רשע אומר מה העבודה הזאת לכם' היינו צחינת 'מה', 'ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל', כי זאת מעלת ישראל שהמה ממעטים עצמם, ורשע כזה לפי שהוציא עצמו, היינו הוציא 'שי"ן' מעצמו, דהיינו האמת.

וזו כוונת הכתוב (ראה טו, ג) 'שצעת ימים תאכל מצות לחם עוני כי צחפזון ינאח מארץ מצרים', והנה הצחפזון היה מחמת שהיו צמ"ט שערי דמסאבותא, וזה תוכל להצין להיות לך עניויות, ולכן נקרא 'לחם עוני'. וזה

הרמו צחינת 'צחפזון', היינו ש'צחפזון' צמחירות מחמת ה'עו"ן', שלא יצאו לשער הנו"ן.

❦

מגיין שכל מכה ומכה שהביא הקב"ה על המצרים חיתה של ארבע מכות. הנה צעשר מכות היה התיקון מה שפגמו בני ישראל צעשר ספירות הקדושים, וזאת היא בכל ארבע עולמות, שמה עשר ספירות, ולכן חיתה כל מכה של ארבע מכות לתקון הזה. וכן 'ארבעים יכנו' (כי תלא כה, ג), גם כן הסוד צזה נגד מה שפגם בארבע עולמות, וכן ד' גליות המה על תקון זה. והנה כתיב (בראשית ז, י-יב) 'ונהר יולא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים', וזה רומז על ארבע עולמות כידוע, והנה כתיב אחריו 'שם האחד פישון' וזהו נילוס נהר מצרים, וכתיב 'וזהב הארץ ההוא טוב שם הצדולת ואבן השוהם', היינו כי בני ישראל זכו בצמרים ליראה, כי אז חיתה להם צחינה לנרוף את הכסף והזהב, ואמר הכתוב 'וזהב הארץ ההוא טוב' היינו שהיראה המכונה צסם זהב (עי' זוה"ק ח"ז קמו, א), גם הצחינה והצירוף אשר היה להם היה טוב. 'כי שם הצדולת' **צדולת** אותיות **צדלול**, היינו שאז זכו ליראה, גם ל'אבן השוהם' היינו לשני לוחות הצרית, והמה נקראין לוחות של משה, ו'**שוהם**' אותיות **משה**. וישראל זכו שמה מחמת הצירוף, ללוחות הצרית, כי כל האותיות ינאו

הוא לה', שאינו מחשב רק צלמי לה' לצדו, אזי הוא נשמר בכל השנה במדת יסוד.

❦

וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח (צא יב, כג). לבאר דהנה שתי מצות אלו היינו פסח ומילה נקראין פתח, היינו שעל ידי מצות אלו נפתח פתח הלז שלא יהיה לנו ערלת הלז, ולכך 'כל ערל לא יאכל צו' (צא יב, מח), היינו מי שיש לו ערלת הלז צעת שמקיים מצות אלו 'לא יאכל צו'. והנה המה מצות ראשונות שננטו ישראל, כי המה פתיחה לכל המצות, ולכך צעתי מצות אלו אם לא מקיים אותם 'ונכרתה הנפש ההוא מעמיה' (כריתות ג, א), כי כריתת הנפש הכוונה שאינה צתקוה להיות לה תיקון.

והנה פתיחה היא פתיחת ה', דהנה חמץ הוא חי"ת סתום משני נדדיה ואין לה שום פתח מן הצד, ולכך 'ונתנו על המשקוף ועל שתי המזוזות' (צא יב, ז) - הרומז על צורת החי"ת, והנה צורת הפתח הוא כמו ח', ונרמז להם שהמה עלולים לצוא ח"ו לצחינת ח', רק על ידי שני דמים האלו יש להם עוד פתח ה'. והנה על 'מנה' תרגומו 'פטירא' (צא יב, יז), והוא לשון פתח, כמו 'פטר רחס' שמתרגם על פטר 'פתח' (צא יג, צ). 'ואין צין חמץ למנה אלא משהו' (של"ה הק' מס' פסחים מנה שמורה את קמה בהגה), היינו פתיחת ה' מן

מהגלות, ולכך עשרת הדצרות הכתובים בהלכות מתחילין 'אנכי ה' אלהיך אשר הולאתיך מארץ מצרים' (יתרו כ, ג).

והנה כתיב (ביחזקאל כט, יב) 'ונתתי את ארץ מצרים וכו', ועריה צתוך ערים מתרבות תהיין שממה ארבעים שנה', והנה קודם מתן תורה היה רק אותיות, וזה 'צא אל פרעה - 'והתרה צו' (צא י, א ורש"י שם), 'והתרה' הוא אותיות התורה, היינו כי התורה צו. וכן מצונו בספרים (עי' פרע"ח שער חג המצות פ"א) כי במצרים היה הדעת בגלות, והנה דעת היא סדר טהרות (שצת לא, א), טהרות אותיות תורה, והט' רומז על צחינת טוב שבתורה, כמאמר הכתוב (משלי ד, ג) 'לקח טוב נתתי לכם'.

וזה הרמז צחינת מצרים שהוא מצר ים, ים היינו ים החכמה שהיא התורה, וזה 'ואצדה חכמת מצרים' (עי' זוה"ק ח"ב ו, ג), דהנה אצדה היא חוזרת לצעלים הראשונים, וזה 'הטורס תדע כי אצדה מצרים' (צא י, ז), 'תדע' הוא אותיות דעת, כי הדעת נאצד ממצרים וניתן לצני ישראל.

❦

ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדדתם (צא יב, מז). 'הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני סופי תיבות מילה, והכוונה שאם 'הלילה הזה

והנה כי עוד יש להם פתח צההי"ן האלו, ולכך דופק 'פתחי לי אחותי רעייתי', היינו כל זמן שיש לכם פתח כפתחו של מחט.

וזוהו הרמז 'ולא יכלו להתמהמה וגם נדה לא עשו להם' (צא יב, לט), דלכך 'לא יכלו עוד להתמהמה' שמה, דהיו צאים ח"ו לשער הנו"ן, ולכך 'גם נדה', היינו הפתח מצד ה' 'לא עשו להם'.

והנה מצואר צספר יצירה (ה, ז) 'המליך אות ה' צשיחה וקשר לה כתר ורפן זה צוה, וצר טלה צעולם וניסן צשנה ורגל ימין צנפש', דהנה צורת ה' יש לה רגל ימין ורגל ימין עולה עד למעלה, אצל רגל שמאל אינו עולה למעלה, והנה צחודש ניסן יש צכח האדם להצביר ימין על שמאל.

והנה לכך אחר שקיים אברהם אבינו מצות מילה, נוסף לו ה' צשמו, לרמוז על שהיה עושה פתח טוב לעוצרים ושצים, כמצואר צמדרש (צ"ר מת, ח) על 'והוא יושב פתח האהל' (וירא יב, א) - 'פתח טוב פתחת לעוצרים ושצים', וכבר צארתי (פר' וירא ד"ה איתא צמדרש) שהכוונה הוא שגם האדם העוצר עצירה, יהיה צכחו לעשות תשובה. וזה הרמז 'וראה את הדם' היינו שתי מצות אלו, ולכך 'ופסח ה' על הפתח', היינו שיהיה חמלת השי"ת עליהם, מחמת שעוד יש להם פתח קטון לכנוס צתשובה.

הצד, וכן מצואר צוהר הק' פרשת צא (לו, א) זה לשונו 'תו אמר רצי אצא כגונא דשמה קדישא ה' עצדי צהאי שעתא, מה שמה קדישא אתחזור צהאי שעתא דינא וכו', דכתיב וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות', לעורר ה'.

והנה צורת ה מצד הימין היא דצוקה למעלה, ומצד שמאל אינה דצוקה, והרמז דהנה צורת ה גם שמאל דצוק למעלה, ולכך הוא חמץ, כי הפגס נוגע למעלה, שצחינת שמאל גם כן נוגע למשקוף היינו להקדושה, ולכך חמץ גימטריא פגימה. אצל צורת ה מצד שמאל אינה נוגעת צמשקוף, ורומז שהאדם צעת שרואה לעצור עצירה ח"ו שהוא צחינת שמאל, אזי יזכיר עצמו צמשקוף למעלה, שהוא רואה כל מעשה צני אדם ולפניו נגלו כל תעלומות, ואז על ידי זה הוא נסוג אחר מהעצירה.

והנה צני ישראל היו צמ"ט שערי דמסאצותא, וחסד עליון היה שלא צאו לשער החמשים, וצוה לא היה להם עוד שום פתח מן ה ואפילו פתח קטון, וגם רגל שמאל היה צלי פתח כמו ח. וזה הרמז 'קול דודי דופק' (שיר השירים ה, צ), דהנה מצואר צספרים (תיקו"ז קד, א), שער הכוונות דרושי הפסח דרוש יצ) כי צורת ה' הוא ד"ו גם צורת ה' הוא ד"י, וזהו 'קול ד"ו ד"י' הרומז על שני ההי"ן שנתמלאו, ד' צוא"ו, ורומז על ה' שנתמלאת ציו"ד.

ויקחו להם איש שה לבית אבות (צא יב, ג).
הנה האצות המשיכו כל אחד
אלהות למטה לארץ, וזה הסירו את
הערלה, ומצואר צוהר הק' פרשת תלוא
(קפז, ח) זה לשונו 'תא חזי כד צעיא קוצ"ה
לאתאחדא צהו צישראל צמנרים, לא קיימא
שעתא, בגין דערלה חפיא נהורא', עד
כאן. וזה הרמז 'ויקחו להם איש שה', 'שה'
בגימטריא ערלה, היינו להסיר הערלה
ולהציא להקדושה 'לצית אצות'. והנה
'לצית' [עה"א] בגימטריא אלהית, היינו
להאלהות אשר המה ממשיכין למטה.

•••

מצה הוא אותיות מ"ה ואלות ז' צאמנע,
ורמז כי אף שהאדם הוא נדיק נרין
להיות צבחינת מה, כמו שאמר משה 'ונחנו
מה' (בשלח טו, ז), והנה שאור מגביה את
העיסה ומנח אין מגביה את עצמו ונקראת
'לחם עוני' (ראה טו, ג). והנה כתיב (איוב
לה, ז) 'אם נדקת מה תתן לו' ראשי תיבות
מנח, הכוונה אפילו 'אם נדקת' נרין אתה
להיות צבחינת 'מה'. **חמץ** הוא אותיות
מנח, מנח הוא עזות וגבהות.

והגה החילוק צין חמץ למנח הוא משהו,
משהו הוא מיעוט הרומז על
שפלות, והנה מנח פרוסה רומז על שצירת
הלצ כמאמר הכתוב (תהלים לד, יט) 'קרוב
ה' לנשברי לב'. והכוונה היתה לקיים מנח
מנח צעת יציאתם ממנרים, כי הדעת של
בני ישראל היה בגלות צמנרים (עי' פרע"ח

ויאמר ה' אל משה נטה ירך על השמים
וידי חשך על ארץ מצרים (צא י,
כא). וליאת צמדרש (שמו"ר יד, ז) 'מהיכן
היה החשך הזה מחשך של מעלה, שנאמר
(תהלים יח, יצ) ישח חשך סתרו סביבותיו
סוכתו', והנה המדרש הזה הוא קשה הצנה
דהא כתיב (דניאל ג, כג) 'ונהורא עמיה
שרא'. אך דהנה מצואר צספר ראשית
חכמה (שער היראה פ"א ו"ב צ"ב מתיקו"ו קלה,
ז) דכתרא עילאה אף דהוא אור גדול שאין
אדם יכול לצייר אור גדול כזה בעולם הזה,
אף על פי כן אוכמא הוא לגבי עילת כל
העילות, שזה הוא אור שאין לו סוף.

וזה הכוונה שהחשך היה 'מחשך של
מעלה', וצאמת האור גדול מאוד,
והם לא היו ראויים לקדושת אור הזה,
ומחמת זה היה להם חשך, כמאמר חכמינו
ז"ל בנדרים (ת, ז) על פסוק (מלאכי ג, כ)
'וורחה לכם יראי שמי שמש נדקה ומרפא
בכנפיה', 'לעתיד לצא יוציא הקב"ה חמה
מנרתיקה, הנדיקים מתרפאין צה ורשעים
נידונין צה', וכן היה צמנרים, כי למנרים
היה חשך מן האור הקדושה הזו, 'ולבני
ישראל היה אור צמושצותם' (צא י, כג).

•••

הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני
ישראל לדורותם. פירש רש"י 'שמור
מן המזיקין' ראשי תיבות משה, היינו על
ידי משה - שמורין בני ישראל מן המזיקין.

•••

בגימטריא ש, והוא אות קשוט כמבואר
בזוהר הק' (ח"א ג, ז), וזהו הרמז 'מנחות
תאכל צמקוס' (ו, ו, ט) ראשי תיבות צתס.

•••

המצות בגימטריא ישראל, והנה ישראל
הוא לי ראש, היינו צעת יליאתס

ממזרים, היו מצערין מהם החמץ אשר
הוא מסך המזדיל ציניהם לצין אלהיהם.
כמאמר הכתוב (תהלים פא, י-יא) 'לא יהיה
בך אל זר וכו', אנכי ה' אלהיך', מחמת
עקירת היצר הרע מלצ האדם, מזה יש לו
ידיעה כי 'ה' אלהיך', וזה הרמז לי ראש,
היינו כל אחד יודע, שיש לו החיות מהראש
של מעלה.

•••

גם בגימטריא המנחות [עה"א] ה' פוקח
עורים, כי בצאות זמן נודקך שכלס
ונפקח להם הדעת, כדמצינו אין עור אלא
צדעת, היינו שאינם רואים צעין שכלס את
האמת, ה' זוקק כפופים עם הכולל
בגימטריא המרור עם הכולל, ושני המנחות,
היינו המנחות מרור בגימטריא השמר אמת
עם הכולל.

•••

חג המצות בגימטריא שמורה עם הכולל,
והרמז בזה כי צחג המנחות זוכה האדם
לשמירה על כל השנה, כמאמר הכתוב (צא
יב, מצ) 'ליל שמורים הוא וכו', שמורים לכל
בני ישראל לדורות'. כתיב (דניאל י, כא)

שער חג המנחות פ"א), וצעת תקון הדעת
היה הצווי שיאכלו מנה פרוסה ושצורה, כי
דעת הוא שצירה, כמו 'יוידע צהס את
אנשי סכות' (שופטים ח, טז - ופירש רש"י
'יוידע צהס - תי' יונתן ותצר צהון), כי מחמת
שצרות הלצ וענוה זוכה האדם לצחינת
דעת.

וזזה הסמיכות 'אלהי מסכה לא תעשה לך,
את חג המנחות תשמור' (כי תשא לד,
יז-יח), כי עיקר המסך המזדיל צינו לצין
אלהות הוא הגצרות, כי 'אין אני והוא
יכולין לדור כאחת' (סוטה ה, א), והעצה
לזה שלא יהיה מסך מזדיל, הוא על ידי 'חג
המנחות תשמור', כי זאת מביא לאדם
עניות. והנה מבואר בצפריס (עי' תיקו"ז
תיקון טו, דף ל, ג, ובמקראי קודש ח"צ פ"ד)
כי מנה הוא תקון לגלוי עריות, והטעם כי
על ידי גצרות עלול האדם לבוא ח"ו לידי
גלוי עריות, כמאמר הכתוב (יתרו כ, כג)
'ולא תעלה צמעלות וכו' אשר לא תגלה
ערותך'. והנה מנה מורה לעניות, ולכך
הוא תקון לגלוי עריות, והנה כתיב (ירמיה
ג, ג) 'מנח אשה זונה', 'מנח' הוא אותיות
חמץ, ומנח הוא עזות, ומזה הוא עלול ח"ו
לבוא לידי גלוי עריות.

•••

מצה מדר בגימטריא יצר הרע, מנה הוא
מריבה, היינו על ידי אכילת מנה
יוכל האדם להיות לו מלחמה ומריבה נגד
היצר הרע. גם מנה עם המלואים

חלק, והרמזו כי על ידי מלכות מצה זוכה להיות מ'חלק ה' עמו' (האזינו לב, ט).

וזוהו הרמזו 'איזוהו עשיר השמח בחלקו' (אצות ד, א), היינו שהשמחה שלו היא מחמת כי הוא מחלק ה', וזה הרמזו בכחוצ (תולדות כו, יא) שיעקב אמר 'הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק', ומבואר במאמר חכמינו ז"ל (בר"ר סה, טו) שאמר כי הוא מחלק ה' עמו, ולכך לא יאות לפניו לדבר שקר. והנה 'שעיר' אותיות עשיר, כי 'שעיר' הוא צחינת למנוס כידוע שהוא צחינת הדין (עי' קהלת יעקב ערך שעיר), וההיפך הוא צחינת עשיר שהוא צחינת חסד.

והנה יעקב אבינו ע"ה אמר זאת בחג הפסח, כי השני גדיי עזים היו אחד לפסח ואחד לחגיגה, והוא רמז על כלל ישראל שהמה יזכו צימים אלו להיות מחלק ה' עמו. וזה הרמז ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולצניך עד עולם' (צא יב, כד), 'לחק' הוא אותיות חלק, היינו כי בעשיית קרבן פסח אתה זוכה כי 'לך ולצניך עד עולם' יהיה כל אחד חלק צאלהים.

•••

חרות בגימטריא רוח הנשמה, ורמזו כי צימים אלו שהוא זמן חרות, יש תקון לרוח וגשמה.

•••

'אצל אגיד לך את הרשום צכתז אמת', 'הרשום' אותיות שמורה, והוא על ידי 'אמת'. 'אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני ה' אלהיכם אמת', כי היציאה ממצרים הייתה שהאדם יהיה בצחינת שמירה, וזה על ידי 'אמת' כדכתיב (תהלים קמו, ו) 'השומר אמת לעולם'. מגיני על אלהים מושיע ישרי לב' (תהלים ז, יא) 'ישרי לב' בגימטריא חג המצות.

•••

ואת הנפש אשר עשו בחרן (לך לך יב, ה). הנה חג הזה נקרא זמן חרותנו מחמת חרות הנפש מן היצר הרע והסג"א, וזה הכוונה והרמז 'ואת הנפש אשר עשו בחרן', כי מחמת זמן חרות, על ידי זה יש תקון הנפש, כי עשיה הוא תקון. והנה כבר כתבתי (סו"פ נח, ושבעות ד"ה וי"א) כי 'בחרן' נוטריקון 'רוח נכון חדש בקרבי' (תהלים נא, יב), והנה 'חרן' בגימטריא ג' פעמים אלהיים, ורמזו כי אם האדם זוכה לתקון נפש רוח נשמה, וכל אחד מג' צחינות הנ"ל הוא חלק אלהי, ומחמת העונות הולך ממנו האלהות אשר יש בג' צחינות הנ"ל, ואחר התקון חוזר האלהות אשר היה בג' צחינות האלו, וזה הרמזו צחינת 'חרן' ג' פעמים אלהים. והנה גם כן עוד ברמזו כי 'חרן' עם המלוואים היינו חיי"ת רי"ש נו"ן בגימטריא נפש רוח נשמה, ולכך מצה עם האותיות בגימטריא

צחינת 'תשים' כנ"ל, על ידי זה 'כי תקנה
עבד עברי', 'תקנה' לשון תקון, היינו על
ידי חג המנוחות אתה זוכה לתקון, ותזכה
להיות 'עבד עברי', היינו עבד להשי"ת.

•••

רק בודון יתן מצה (משלי יג, י) 'רק' לשון
מיעוט, היינו שעל ידי מנוחת אכילת
'מנה', הכח ציד האדם למעט בעצירות
הזדון.

•••

עלה' הפורץ' לפניהם' (מיכה ג, יג) סופי
תיבות מנה, והרמוז כי על ידי
אכילת מנה, אנו זוכין לביאת משיח דדקינו.

•••

לכו חזו מפעלות ה' אשר שם' שמות'
בארץ' (תהלים מו, ט) סופי תיבות
מנת, הני"ק המכוניס צסס 'שמות', יש
להם תקון על ידי מנוחת מנה.

•••

אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם
(צא יב, טו). לבאר דהנה שאור מגזיה
את העיסה, וזה הרמוז 'רלונינו לעשות
לכוך ומי מעכב שאור שבעיסה' (צרכות יו,
א), היינו הגזרות מעכב הרלוך, והנה מנה
נקראת לחם עוני (ראה טו, ג), היינו
שהעיסה הרומז על האדם אינו מגזיה את
עלמו. וזה הרמוז במאמר חכמינו ז"ל
(קידושין לט, א) 'הצלק שהוליאו ממנרים

פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם
(תהלים קב, יח), 'ערער' עם הכולל
גגימטריא המנוחת, רמוז אף שהאדם הוא
ער מן המנוחת, ועוד זאת יש צו כי הוא
צחינת רע, אף על פי כן נשמע תפלתו
למעלה, בזכות מנוחת מנה הנרמו צחינת
'ערער'.

•••

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי
תקנה עבד עברי (משפטים כא, א-ג).
נראה לרמוז דהנה כתיב (כי תשא לד, יז-יח)
'אלהי מסכה לא תעשה לך, את חג המנוחות
תשמור שבעת ימים תאכל מנוחת', נמנא כי
אכילת המנה שבעת הימים היא שמירה
לכל השנה מחטא עבודה זרה. והנה כל
התורה כולה תלויה בזה, וזה 'ואלה
המשפטים אשר תשים לפניהם',
'המשפטים' היינו התורה והמנוחת, 'אשר
תשים לפניהם', 'תשים' נוטריקין 'שבעת
ימים תאכל מנוחת', ולכך החיוצ לאכול
מנוחת קודם עזרת שהוא זמן קבלת
התורה.

והנה כתיב (צבר כה, מצ) 'עבדי הם אשר
הולאתי אותם מארץ מצרים', נמנא
כי מחמת יציאתם מארץ מצרים נקראין
עבדים להשי"ת, וזאת היא בכל דור ודור,
שצחג המנוחת יולאים בני ישראל מהסט"א,
כמאמר בעל הגדה 'צכל דור ודור חייב
אדם לראות את עלמו כאלו הוא ילא
ממצרים'. וזה הכוונה ע"י המנוחת הנרמוז

מיעוט וענוה, וזלוט כתיב (וירא יט, ג) 'ומנות אפה ויאכלו', ועל ידי מנות צא האדם להכנעה, ולקך ניזול לוט.

בחזור לענינו, הנה מחמת כי דורות הקודמים היה חטאם זהתנשאות על כן צאו להתקון צמזרים 'בכור עני' (ישעיה מה, י), ומחמת קושי השעבוד צאו לשפלות, והתקון היה צריך להיות צאותו מקום, כי שר של מזרים רהב שמו, ורהב הוא ארתיות רבה, ושם התגברות הגזרות, וצאותו מקום תקנו בני ישראל החטא הקודם. וזה 'וירא יעקב כי יש שצר צמזרים ויאמר יעקב לצניו למה תתראו' (מקץ מז, א), היינו שהיה רואה כי צמזרים יצואו צניו לידי צחינת נשצרי לב, ואמר לצניו 'למה תתראו', היינו שתראו להיות לכס צחינת מה.

והנה מצואר צוהר הק' (ח"צ קאת, צ) 'אשרי שאל יעקב צעורו שצרו על ה' אלהיו (תהלים קמו, ה), אל תקרי שצרו אלא שצרו, דניחא להו לצדיקיא לתצרי גרמיהון צשציל ה' אלהיו, עד כאן. והנה הכל אחד כי מחמת שצני ישראל הם צשצירת הלצ, מחמת זה היא סצרם ונושעים, וזה הרמז אלל דור הפלגה 'ועתה לא יצטר מהם כל אשר יזמו לעשות' (נח יא, ו), היינו אם יוכלו לעשות כל רצונם 'לא יצטר מהם', יצטר הוא לשון קטנות, היינו שלא יצאו עתה לצחינת קטנות. ורמז כי 'עתה לא יצטר', אצל זוכין אחר כך

טעם מן היה צו', היינו כמו מן שלא ידעו מה הוא, היינו שהאדם לא היה יכול לתשוב כי צכחו ועוץ ידו השיג מאכל הזאת 'כי לא העדיף המרצה וכו'' (צשלח טו, יח). וזהו 'ויאכילך את המן למען ענותך' (עקב ת, צ), היינו שתצוא לעניוות, מחמת שתראה כי הכל צידי שמים, וכן הצצק שהוציאו ממזרים היה כמו טעם מן, שהיה כדי לצוא על ידי זה לעניוות, כן הטעם שנתנה להם מנות מנה, ומנה צגימטריא **מיעוט**, הרמז על עניוות.

והנה מצואר צספרים (עי' שער הפסוקים פר' שמות) כי דור המדצר הם היו הנשמות מדור המצול ודור הפלגה ואחר כך צסדום, ועיקר חטא שלהם היה גצצרות, כי צדור המצול כתיב (צראשית ו, ה) 'וירא ה' כי רצה רעת האדם', היינו שהרעה שלהם היה 'כי רצה', שרצונם היה להיות להם התנשאות ורצנות. וכן צדור הפלגה כתיב (נח יא, ה) 'וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל', היינו שכציכול ירד לראות הגדלות והתנשאות שלהם. וכן צסדום כתיב (וירא יח, כ) 'ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רצה וחטאתם כי כצדה מאוד', היינו שעיקר החטא שלהם היתה 'כי רצה' שרצונם היה להיות להם גצצרות וכצוד. והנה צדור המצול ניזול נח, וזאת היה מחמת שהיה היפך מן דור המצול כי היה צצחינת ענוה, וזה הרמז 'וישאר אך נח' (נח ו, כג), 'אך' הוא מיעוט, היינו לכך נשאר ונמלט, מחמת שהיה לו צחינת

לזחינת קטנות, וזה 'יצר מהם' אותיות
 זהמזרים, היינו שם במזרים יצאו לזחינה
 זו לקטנות ועניות.

וזו הכוונה 'אך ציוס הראשון תשציתו
 שאור מבתיכס', 'אך' הוא מיעוט,
 היינו תיכף 'ציוס הראשון' יהיה לכם
 זחינת מיעוט, 'ותשציתו השאור' היינו
 הגזרות, וזה הרמז בקבלת (א, ד) 'והארץ
 לעולם עומדת' סופי תיבות מלת, על פי
 מה שפירש רש"י על 'והארץ לעולם
 עומדת' - 'מי הם המתקיימים, הענוים
 הנמוכים המגיעין עלמם עד לארץ', עד
 כאן, עיין שם.

קחו' מזמרת' הארץ' בכליכם' (מקן מג, יא)
 סופי תיבות מלות, דהנה על ידי
 המלות יוכל האדם לומר ולהכרית את
 התלות מהארציות, 'אשר בכליכם' היינו
 בתוך פנימית לב האדם, כמאמר הכתוב
 (ישעיה לב, ז) 'וכלי כליו רעים'.

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון (צש"ל יד, יד).
 לבאר דהנה זאת ידוע כי בני ישראל
 יצאו ממזרים מחמת עולם הזינה, כמבואר
 בזוהר הק' (צ פה, צ) 'מסגרת דיובל נפקו
 ישראל ממזרים', והנה כתיב (צש"ל יג, יח)
 'וחמשים עלו בני ישראל מארץ מזרים',
 ר"ל שהיה להם עליה גדולה כל כך עד
 שעלו לחמשים שערי צינה. וזה חסד גדול

שמאריך מזרים שהיו משוקעים צמ"ט
 שערי טומאה וזתאות עולם הזה, ומיד עלו
 למעלה גדולה. והנה עולם הזינה נקרא
 יובל (זוה"ק ח"ב קטו, צ), ויובל הוא זמן
 החירות (זוה"ק ח"ב קיא, א). וזה 'ואתם
 תחרישון', 'תחרישון' אותיות חרות, וכן
 נרמז על כון שערים, וזוה ניכלו בני ישראל,
 כי הפך ים לחיבת מי, ו'מי' הוא עולם
 הזינה.

ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים
 ימימה (צא יג, י). לבאר דהנה
 מבואר בספרים (עי' תיקו"ז תיקון טו, דף ל,
 ב, ובמקראי קודש ח"ב פ"ד) כי על ידי מלות
 מלה מתקן האדם העבירה של גלוי עריות,
 והרמז בכתוב, דהנה אלל שמירת עריות
 כתיב בכל מקום לשון 'חקה', וכן מבואר
 בספרי קבלה (עי' מגיד מישרים משפטים) כי
 חק הוא יסוד. והנה מבואר כן בספרים
 (עי' זוה"ק ח"ג קיא, צ) כי יעקב היה מתקן
 את החטא של גלוי עריות, ולכך כתיב
 (תהלים קה, י) 'ויעמידה ליעקב לחק', היינו
 שיעקב היה מעמיד ומתקן את ה'חק'
 היינו מדת היסוד, וזוה 'לישראל זרית
 עולם', יוכלו בני ישראל (אחריהם) להיות
 להם זרית קודש. והנה מלה עם האותיות
 בגימטריא 'לחק', ורמז על תקון הג"ל.
 והנה זאת ידוע כי זרית המעור וזרית
 הלשון הוא חד, ועל כן התקון של זרית
 הלשון הוא גם כן צהג הזה, על ידי קרבן
 פסח, כידוע צש"ס הקדוש האר"י ז"ל

מן עץ הדעת, וזה הכוונה 'תחת העץ', היינו לתקן החטא מן העץ. והנה המלאכים אומרים ציראה ג' קדושות, וזו מתקנים הג' לשונות של בני ישראל.

לחזור לענינו, הנה 'חק' רמו על שמירת היסוד, וזה 'ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך' (צא יב, כד), 'חק' הוא היסוד כנ"ל, 'לך' אותיות כל ורמו על מדת היסוד (תיקו"ו ז, ב), ועל ידי מלות מזה יכול האדם לשמור היסוד, וזה 'ושמרתם את החוקה הזאת למועדה' היינו שמירת עריות. והנה צמיצות 'הזאת למועדה מימים ימימה' ראשי תיבות מילה, ורמו כי על ידי מלות אכילת מזה יוכל האדם לשמור אות ברית קודש. וזה הרמו 'גדל ה' החפץ שלום עבדו' (תהלים לה, כז), 'ה' החפץ שלום' סופי תיבות מזה, וזאת ידוע כי שלום הוא מדת יסוד (זה"ק ח"ג קטו, ז), וזה מחמת אכילת מלת של מזה.

•••

מי העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו (ישעיה מא, ז). לבאר ברמו, דהנה חג המלות הוא נגד אברהם אבינו ע"ה כידוע (טור או"ח סי' תיז), והנה אברהם פתח הפתח לעוברים ושבים כמבואר במדרש (בר"ר מה, ח) על פסוק (וירא יח, א) 'והוא יושב פתח האהל' - 'פתח טוב פתח לעוברים ושבים', היינו שהיה פתח פתח שגם האדם העובר עבירה ח"ו יוכל לעשות

(פרע"ה שער מקרא קודש ד) כי פסח הוא פה סת, ר"ל שהקצ"ה חס על הפה לתקן כל הדיבורים.

וזו הרמו בפירוש רש"י בפסוק (וירא יח, ז) 'ואל הצקר וכו' רך וטוב' - 'להאכילן ג' לשונות צחרדל', דהנה אכילה זו היתה צחג הפסח כמאמר חכמינו ז"ל (בר"ר מה, יב), ואכילת הפריס היתה דוגמת וצמקום קרבן פסח, והנה צשאר ענינים גופניים אין להמלאכים שום שייכות והשתתפות עם בני ישראל רק צענין הדיבור, שאין המלאכים אומרים שירה וקדושה רק אחר שצני ישראל אומרים למטה, ומחמת השתתפות המלאכים עם בני ישראל צדבור, לכך צכח המלאכים לתקן הדיבורים של בני ישראל. והנה הדיבור נחלק לג' חלקים, היינו דברי קדושה ודברי איסור ודברי רשות, והנה כל הדיבורים צריכין להיות ציראה. וזה הרמו צרש"י 'להאכילן ג' לשונות צחרדל', היינו שהיה מרמו להם שיהיו מתקנים ג' לשונות הנ"ל של בני ישראל, וזה רמו צתיצת 'צחרדל' אותיות חרד לצ, היינו שהלצ צריך להיות צחרדה ויראה צעת שידצר הדיבורים, וזוה יתקן דיבורים הקודמים אשר לא היו כנכון. גם רמו להם 'צחרדל', כמו שאי אפשר לאכול חרדל צלי תקון, כן רמו להם כי ג' לשונות צריכין תקון, עיין צמדרש רבה (שמיני יא, ז).

וזוה רמו צכתוב (וירא יח, ח) 'והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו' סופי תיבות מלות, כי על ידי אכילת מזה מתקן החטא

השנה שלא יהיה זהם שום חימוץ ורע ח"ו, רק יהיו צבחינת טוב לצד. ולכך ניתן לצני ישראל מצות מנה קודם קבלת התורה, כי על ידי מנה זו היה להם תיקון לכל המצות, לכך המנה 'שצעת ימים תאכל מצות' (צא יג, ו), לתקן את כל השצעת מדות. וזה הרמז 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' (משפטים כא, א), 'אשר' הוא אותיות שאר, 'תשים' נוטריקון שצעת ימים תאכל מצות, ורמז כי על ידי אכילת מנה שצעת ימים, זוכה האדם להפך את תיבת 'שאר' שמרמז על היצר הרע וסטר"א, לתיבת 'אשר' שהוא קדושה כידוע (עי' קהלת יעקב ערך אשר). וזה 'אשר תשים לפניהם', היינו לפני 'המשפטים' תעשה התקון על ידי אכילת מנה.

זזה הרמז צפסוק (תהלים קיא, ה) 'טרף נתן ליראיו', היינו מה שחוטפים וטורפים הסטר"א, יש צנח היראים לתקן זאת. והנה 'טרף' הוא אותיות 'פטר', ועל תיבת 'מנה' - תרגומו 'פטיר' כנ"ל, מנה עם המלואים היינו מ"ס צדי"ק ה"א בגימטריא פטר, ורמז כי אז הוא הזמן לתקן זאת, ואז זוכה שהכל יכניס לפתח התשובה, כי פטר הוא פתח כנ"ל. וזה הרמז 'הכפירים שואגים לטרף' (תהלים קד, כא) היינו כי אדם רוזה שיכפרו לו עונותיו, והמה 'שואגים' ומצקשים רחמים על המצות אשר הסטר"א טורפים מאתו, ומצקש רחמים שיזכה להכניס אותם לפתח התשובה, ויהיה הלירוף 'פטר'.

תשובה (עי' לעיל עה"פ וראה את הדם). והנה על תיבת 'מנה' - תרגומו 'פטיר' (ויקרא ב, ה), ופטר הוא פתח כמו 'פטר כל רחם' - תרגומו 'פתח כל וולדא' (צא יג, ב), והנה 'פתח האהל' בגימטריא מנת, רמז כי על ידי מצות מנה יזכה האדם לפתח התשובה.

זזה הרמז 'ורחץ את צשרו צמים' (מזרע יד, ט) סופי תיבות מצות, רומז על רחילת עונות מחמת מצות אכילת מנה. וזה הרמז צפסוק (ישעיה ד, ד) 'אם רחץ ה' את נואת צנות ליון', אם רחץ ה' סופי תיבות מנה, וכן 'והיה לפנות ערב ירחץ צמים' (כי תנא כג, יב) סופי תיבות צהמנת, כי אז מפנה עצמו ממעשה הרשעים שנקראין ערב, על שם 'והיה צמחשך מעשיהם' (ישעיה כט, טו). גם כי על ידי המנה זוכה האדם לצרר הני"ק אשר היו מעורבצים טוב צרע, כמצואר צספרים (תפארת שלמה רמז פסח ד"ה א"י שצעת) כי שאר חמץ בגימטריא עץ הדעת, וזה היה טוב ורע, ומחמת אכילת מנה מתקן ומצרר הטוב מהרע.

זזה הרמז צמחמר חכמינו ז"ל (ילקוט שמעוני שמות יב, רמז רא) 'ושמרתם את המצות וכו' (צא יב, יז), כשם שאין מחמיצין את המצות כך אין מחמיצין את המצות, כי מחמת שאין מחמיצין את המצות יש תיקון ושמירה לכל המצות בכל

'העיר ממזרח נדק' ראשי תיבות מנה, היינו על ידי אכילת מנה זוכה האדם להעיר את עולם הצינה הנקראת מ"י. והנה פסוק זה נרמז על אברהם אבינו, כמאמר חכמינו ז"ל שהוא פתח את הפתח הזה תחלה כנ"ל, ולכך יקראו לרגלו, שהרגל הזה נקרא בשמו כנ"ל, שרגל זה הוא נגד אברהם אבינו ע"ה.

•••

ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ (צבר כה, כד). לזכר דהנה הכח מן המנוה של מנה הוא שהגם שהאדם הוא משוקע מאוד בתאות עולם הזה ויש לו אחיזה הרבה בארציות, אף על פי כן זוכה האדם להגאל מזה וידבק בהקדושה. וזה הרמז צמיצת 'ארץ אחוזתכם גאולה' סופי תיבות מנה, והכוונה שמחמת מנות מנה זוכה האדם לגאולה מאחוזת הארציות.

•••

כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם (צא יב, יז). דהנה בפסח מחמת המנוה של אכילת מנה אפשר להמשיך השפעה לזני ישראל, שלא יחסר להם אכילה הצריכין להם לכל השנה, וזה 'אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם', היינו שלא תהיה כונתכם בהמנוה עבור עצמיכם, רק עבור אכילת 'כל נפש', זאת לצד הותר 'לכם', שתהיה זאת במחשבתכם צעת עשיית המנוה.

•••

והנה חג הפסח הוא זמן חרותנו, והחרות הוא שאין לנו נקראין עצדים רק בני חורין, ואם לנו נקראין בני יש בכחינו למיעל צהיכלא דמלכא, ולית דימחה זידינו, ולכך חרותנו צגימטריא תר"ע [לשון פתח], לרמז שיש לנו רשות למיעל צהיכלא דמלכא דרך כל הפתחים. וזה הרמז אל מנשה 'חתר לו הקצ"ה חתירה מתחת כסא הכבוד לקבל תשובתו' (רות רבה ה, ו), 'סתור' הוא אותיות חרות, כי זה הוא עיקר החרות, אם האדם זוכה שיקובל תשובתו והתורה ומלות שלו יכנסו צהיכל הקודש. וזה הרמז צפסוק (זכריה יג, ז) 'ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ' סופי תיבות החרות, כי על ידי עולם הצינה שהוא עולם החרות (זוה"ק ח"צ קפג, ז), יעביר כציכול את רוח הטומאה.

וזוה הרמז צקהלת (יא, ט) 'ויטיבן לבן צימי צחורותיך', היינו צימי חג הפסח, שהוא זמן החרות לכל אחד ואחד מישראל, אזי הזמן 'ויטיבן לבן', שהלצ יהיה צבחינת טוב. וזה הרמז צפסוק (צא יב, כד) 'ושמרתם את הדבר הזה' סופי תיבות התמר, היינו על ידי מנות מנה זוכה האדם שיהיה לו רק לצ אחד כמו התמר (סוכה מה, ז). וזה הרמז צשם מנה, כי הנה מצואר צתקוני הזוהר (יז, א) 'צינה וצה הלצ מצין', מנה צגימטריא הלצ מצין עם הכולל.

וזוה הרמז צפסוק שהתחלנו 'מי העיר ממזרח נדק יקראו לרגלו', 'מי' הוא עולם הצינה (זוה"ק ח"צ קיז, א),

ה' חננו לך קוינו (ישעיה לג, ז). לבאר דהנה כתיב (איכה ג, כד) 'חלקי ה' אמרה נפשי, כי הנפש היא חלק אלהי ממעל, ולכך יש תקוה לאדם שיוכל לעשות תשובה על חטאיו, וזה הרמוז 'י' חננו לך קוינו' ראשי תיבות 'חלקי', היינו מחמת כי ה' כזיכול הוא חלקינו - על כן 'לך קוינו'. והנה כתיב (איכה ג, יז) 'מתזנה משלום נפשי נשיתי טובה', היינו אם האדם אין לו שלימות הנפש, מחמת זה שוכח התורה שנקראת טוב (ברכות ה, א), כי 'ה' עוז לעמו יתן ה' יצרך את עמו בשלום' (תהלים כט, יא), היינו התורה ניתנה לבני אדם אשר להם שלימות הנפש.

ולכך המצוה של מצה שמנית הפרוסה בתוך השלימה, היינו שהפרוסה תהיה כלולה בשלימות, והנה מצה עם האותיות בגימטריא חלק, והחלק כריך להיות נכלל בהכלל, היינו בשלימות למעלה. וזה 'כי חלק ה' עמו' (האינו לג, ט) סופי תיבות קוה, היינו שהתקוה של בני ישראל הוא מחמת כי המה 'חלק ה' עמו'.

והנה חלקי נוטריקון יראת חטאו קודמת לחכמתו' (אבות ג, ט), וכתיב (תהלים פו, ה) 'רצ חסד לכל קוראריך', 'חסד לכל קוראריך ראשי תיבות 'חלק', 'רצ חסד לכל' ראשי תיבות רח"ל - ראשי תיבות 'חדשים לבקרים רבה' (איכה ג, כג). והנה הקצ"ה מחדש אותנו בכל צוקר, ומזה אנו יודעים כי 'רצה אמונתך' לגואלינו, ובפרט צחג

[הפסח] (השזועות) שאז נתחדש כל צריאה מצני ישראל כידוע. והנה זה הרמוז 'חלקי י"י אמרתי לשמור דצריך' (תהלים קיט, נו) ראשי תיבות איחל, היינו שהתקוה שיש להאדם לשמור דצרי ה', הוא מחמת שהאדם הוא חלק אלהי ממעל.

אז יאמר ה' חננו לך קוינו. דהנה האדם אין לו כלום אצל השי"ת כזיכול לתבוע ממנו, ואין האדם יכול לבקש מאת השי"ת רק מתנת חנם, וזאת יבקש דדרך חנינה ואז 'לך קוינו', הגם שהאדם יודע בנפשו כי עוות את דרכו, אף על פי כן מחמת חסד שלמעלה יוכל לקוות שהשי"ת יושיע לו. וזה 'יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך' (תהלים לג, כז), דהנה אם האדם מדמה בנפשו כי מחמת דדקותיו אשר עשה מגיע לו מן הדין לתבוע כרכיו, אזי מעורר הדינים ח"ו למעלה, אצל אם יחלנו לך' מחמת חסד, אזי מעורר חסדים למעלה.

לא ת'צאו איש מ'פתח (צא יב, כז), ראשי תיבות אמת, שהכתוב מזהיר את האדם שלא יצא מבחינת אמת.

אלה' תולדות' השמים' והארץ' (בראשית ג, ד) סופי תיבות המצת, כי המצות המה יסוד המצוות, וצריאת העולם היתה על ידי תולדות התורה והמצות, וכן 'את השמים ואת הארץ' (בראשית א, א) סופי תיבות מצת.

וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר
 מהרי שלש סאים קמח לושי ועשי
 עגות וכו', ויקח המאה וחלב ובן הבקר אשר
 עשה ויתן לפניהם (וירא ית, ו-ח), ופירש
 רש"י (ד"ה ויקח) 'ולחם לא הציא וכו'.'
 ונראה לתרץ, דהנה אז היה צערצ פסח
 דכתיב (וירא יט, א) 'ויצאו שני המלאכים
 קדומה צערצ', ואז אפה להם מלוח
 ויאכלו, והנה 'כחם היום' (וירא יח, א) הוא
 בשש שעות כמאמרם ז"ל (ילקוט ש' בראשית
 פז ד"ה כחם). והנה מדאורייתא אוכלין כל
 שש, ולכך עשה הדבר צמהירות שיכולו
 לאכול לחם עוד. אבל הזמן עבר מהשש
 שעות, ולכך 'ויקח חמאה וחלב וכו', ויתן
 לפניהם', אבל לחם לא הציא מחמת שעבר
 הזמן מאכילת חמץ. וכן מלאתי צמדש
 רצה פרשת לך (מח, יצ), 'לושי ועשי עגות,
 הדא אמרת פרס הפסח היה', עיין שם.

•••

כבר צארתי כי **שאר** הוא אותיות **שאר**
 היינו שמהפך אותיות שאור שמגזיה
 עצמו, לאותיות שאר היינו עניוות, וזוה
 זוכה לזירוף **אשר**. והנה שאר הוא עניוות,
 כי **שאר** נוטריקון 'שתקות אנוש רמה',
 כמאמר חכמינו ז"ל (אבות ד, ד) 'מאד מאד
 הוא שפל רוח שתקות אנוש רמה'.

•••

פסח עם המלואים היינו **פ"ה סמ"ך ח"ת**
 בגימטריא **תרי"ג**, מזה עם הכולל
 בגימטריא **עניו**, כי מזה יוכל האדם לצוא

אם לא בריתי יומם וליילה חקות' שמים'
 וארץ' (ירמיה לג, כה), סופי תיבות
 מלת, כי צעת יליאת מנרים היתה צריאת
 עולם מחדש.

•••

והוצאתי אתכם מלוח סבלוח מצרים'
והצלתי אתכם מעבודתם
 (וירא ו, ו) סופי תיבות **תמים**, על פי מה
 שפירש רש"י פרשת שופטים בפסוק (ית,
 יג) 'תמים תהיה עם ה' אלהיך' -
 'התהלך עמו צמתימות, ותנפה לו, ולא
 תחקור אחר העמידות, אלא כל מה
 שיצוא עליך קבל צמתימות, ואז תהיה
 עמו ולחלקו'. והנה כל זכות הזה גרמה
 להיות להם גאולה, מחמת שהיו תמימים
 וקבלו צמתימות הגלות המר, ולא הרהרו
 כלום.

וזוה הרמו 'פסל לך שני לוחת אבנים
 כראשונים' (כי תשא לד, א) סופי
 תיבות **'תמים'**, כפירוש רש"י כי זוה
 'תהיה עמו ולחלקו', וכן בפסוק (וירא ו,
 ה) 'וגם הקמותי את צריתי אתם לתת
 להם' סופי תיבות **'תמים'**, ורמו שהאבות
 היתה להם צחינה זאת, וצני ישראל היו
 דוגמתן. וכן 'ראה ראיתי את עמי עמי
 אשר צמנרים ואת לעקתם שמעתי' (שמות
 ג, ז) סופי תיבות **'תמים'**, רמו כי צמנרים
 היו תמימים, ולכך נשמעה תפלתם
 למעלה.

•••

לעניוות, כי התרי"ג מלות המה תרי"ג עטין (עי' זוה"ק ח"ב פב, א) לבוא למידות טובות.

וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן בן עשו (צא יב, כח), פירש רש"י 'אף משה ואהרן בן עשו'. דהנה כוונת מלצה זו היתה מחמת כי בני ישראל היו עירום ועריה (יחזקאל טו, ז), נתן להם הקב"ה שתי מלות אלו דם פסח ודם מילה (רש"י צא יב, ו מחז"ל). והנה משה ואהרן שניהם היו מלאים מלצה, כמאמר הכתוב (יחזקאל שס) 'שדים נכונו', ואמרו חכמינו ז"ל (שמו"ר א, לה) 'שדים אלו משה ואהרן, נכונו שהיו נכונים לגאולה', ואף על פי כן 'משה ואהרן בן עשו', כי היה להם עניוות ושלמות, כאלו אין להם שום זכות יותר מכל ישראל.

או יאמר דהנה קיחת הקרבן פסח היה צעשור לחדש, כדי שבני ישראל יבינו עצמם ד' ימים למלצה זו, והנה צלמת משה ואהרן לא הונרכו להכנה זו, כפירוש רש"י (וירא כב, א) על 'הנני' - 'הוא לשון ענוה לשון זמון', כי הצדיקים המה מזומנים תמיד, אף על פי כן 'בן עשו'. והנה צלמת הצווי על הכנה זו לא היתה להם, כי כתיב (צא יב, ג) 'דברו אל בני ישראל צעשור לחדש הזה ויקחו להם',

כתיב 'להם' ולא כתיב לכם, רק צלוי עשיית הקרבן פסח כתיב (צהלותך ט, יד) 'לכם', ואף על פי כן עשו גם בהכנה.

הנה החג הזה נקרא פסח מלשון דלוג ופסיחה, דלוג הוא אותיות גדול, וגדולה הוא חסד, וזה פסח - פה סת, פה בגימטריא אלהים, סת הוא אותיות סת. דהנה מצואר צוהר הק' פרשת צא (לה, ז) 'דאחזר האי דמא קוב"ה לרחמי, כאלו חוור צגו גונוי, הדא הוא דכתיב (יחזקאל טו, ו) בדמין חיי', עד כאן. נמלא כי מן מדת הדין היה התקון ונעשה 'רחמי', וזה 'פה' היינו מדת אלהים, היה 'חס' היינו מדת הרחמים.

וגם כי מעונות נעשו זכויות, כמו 'אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילצינו' (ישעיה א, יח), וזה 'ועשית פסח לה' אלהיך', היינו שממדת הדין יהיה מדת הוי"ה צ"ה שהוא רחמים. אבל צמזרים כתיב (תהלים קה, כט) 'הפך את מימיהם לדם', היינו החסד שמכונה צסם מים (תיקו"ז לה, א), נהפך להם לדם היינו למדת הדין (ראה עץ חיים שער לב פ"ז), כי רשעים מהפכים מדת הרחמים למדת הדין.

גם פסח פה סת, הנה מצואר צוהר הק' פרשת שמיני (מ, ז) 'מאן הוא פה דא

עם הכולל, והנה בני ישראל היו צחינת עניויות, הגם שזכו לנאת מן הטומאה, היו מחזיקין ענמם כשיריים, ולכך היתה מלכות שמים נרורה אללם בנפשותם, כי 'עקב ענוה יראת ה'' (משלי כב, ד).

❦

שמר לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גודש מפניך את האמודי והכנעני והחתי וכו' (כי תשא לד, יא). והלווי היתה 'את חג המנחות תשמור' (שם יח), דהנה הקליפות והסט"א היו במקומות האלו, והגם שבני ישראל היו מצטלין את הסט"א צעת ביאתם שמה, אף על פי כן הוצרכו בני ישראל שמירה שהקליפות והסט"א לא יחזרו שמה, ולכך היו כ"ד משמורות צבית המקדש, מחמת כי מקום צית המקדש היה מקודס שייך לארונה. כמצואר צוהר הק' פרשת ויקהל (ריד, א) זה לשונו בקיצור, 'צעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה אקרי ארונה, ארון דסט"א, ועל דאתספּו ציה ארתון יתיר, הכי אכטריך לאתספּא לההוא רע עון רוא דסט"א, וההוא תוספת גריעותה הוא לגציה', עיין שם באריכות.

והנה כן היה צמנרים, מחמת כי צלילה ההוא הכניע כציכול הסט"א, היתה הלווי 'וטבלתם צדם אשר צסף, והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות וראיתי את הדם ופסחתי עליכם, ולא יתן המשחית לצוא אל צתיכם לנגוף' (צא יב, כב-כג), והיה הצית נריך שימור, והשמירה היתה מחמת

הוא דעת', עד כאן. ובני ישראל זכו לצחינת דעת, והנה הדבור נריך להיות דדעת.

❦

הנה מצואר צספּרים (עי' דצש לפי מערכת ק, מא) כי צאלו צ' שמות כס"ה צפ"ז יאלו ישראל ממנרים, דהנה כס"ה צגימטריא מילה, צפ"ז עם הכולל צגימטריא נדיק, והרמוז כי צרית מילה היה צחינת נדיק, והיו נשמרים ציסוד, ולכך זכו שיאלו ממנרים.

❦

ויחי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה (צא יב, מא). מנין הזה [ת"ל] צגימטריא נפש, והנה כתיב (ישעיה ס, כב) 'צעתה אחישנה', 'זכו אחישנה, לא זכו צעתה' (סנהדרין נח, א), ואלמר הכתוב, כי בני ישראל מחמת שזכו לתקון הנפש, ולכך היה הקץ קודם, כי 'זכו אחישנה'.

❦

וישא העם את בצקו טרם יחמיץ משארותם צדרודות בשמלותם (צא יב, לד). היינו על ידי המנויה של מנה, נשאר להם הכח צנפש המכונה צסם שמלה (עי' אוה"ח הק' משפטים כב, כה), כמצואר צוהר הק' (תלזה קפג, צ) כי בני ישראל אינם צריכים רק אכילת מנה צאלו הימים, ומחמת זה נשמרים כל השנה, כי ניתן להם הכח צנפש. 'משארותם' צגימטריא על מלכות שמים

המנוחה אשר צפתה הצית. והנה עיקר השמירה הוא על ידי הזדככות הגוף של האדם, כי אם היה מצרי צבית ישראל לא היה ניגול, נמצא כי עיקר שמירת הצית הוא על ידי שמירת האדם עצמו צמנות האלו.

וזוה הכוונה 'ולא תשחט על חמץ דם זבחי' (כי תשא לה, כה), שהאדם לא יהיה צבחינת חמץ צעת הקרבת הקרבן פסח, והנה המקום אשר האדם דר בו והיה עושה את הקרבן פסח, אותו המקום היה דוגמת צית המקדש שהיו מקריבין קרבנות. והנה כתיב (תלוי כט, מה) 'ושכנתי בתוך בני ישראל', היינו בתוך לבם של בני ישראל, והיתה עיקר הקדושה של בני ישראל מה שלבם יהיה כמו צית המקדש. וזה הסמיכות 'ראשית זכורי אדמתך תביא צית ה' אלהיך' (כי תשא לה, כו), 'ראשית זכורי אדמתך' ראשי תיבות אצב, היינו שאתה צהאצרים שלך תהיה 'צית ה' אלהיך', כמבואר בתקונים (כב, ז) 'זכאה איהו מאן דעביד דירה נאה לשכינתא צאצרים דליה'.

ע"פ

וכו', וכתיב הוא הלילה הזה, ליל קאמר בקדמייתא ולצתר לילה, אלא הכי תנין, כתיב (כי תשא כב, כג) כי יהיה נערה צתולה, נער כתיב, מאי טעמא, משום דכל זמן דלא קבילת דכר אתקרי נער, מדקבילת דכר אתקרי נערה, אף הכי ליל עד לא קבילת דכר, ואף על גב דכתיב שמורים, דכר הוי זמין לאתחצרא עמה, ובשעתא דאתחצר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל, עד כאן.

דהנה הלילה הזה הגם שהתקדש הלילה חג הפסח, אף על פי כן היה נעלם וסתום, ולא היתה משפעת הקדושה למטה, ומתוך זה היתה צחינת נוקבא, אצל צעת גאולת מצרים היתה צחינת דכר, שהיתה משפעת הקדושה למטה ולדורות אחריה. ולכך כתיב 'הלילה' היינו צחינת דכר, מחמת כי 'הלילה הזה שמורים לכל בני ישראל לדורות', והוא צחינת דכר ומשפיע.

ע"פ

צ"א מ"ן ה'תבה (נח ט, טו) ראשי תיבות מצה, 'התיבה' לשון תשובה, כי על ידי מנחת מצה, זוכה האדם לעשות תשובה.

איך צין חמץ למצה אלא משהו (של"ה הק' מס' פסחים מצה שמורה אות ז אות קמה צהגה, ועי' זוה"ק ח"ג רנב, א), היינו כי מצה רמוז על צחינת משהו, שאין בו אלא מעט, וזהו מחמת עניות.

בוזוהר הק' פרשת צה (לת, ז), 'ותא חוי כתיב (צא יב, מצ) ליל שמורים הוא לה' להוציאם וכו', הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורותם, ההוא פסיקא קשיא, כיון דאמר ליל מהו שמורים

תשובה היא זו, ש'על תנאי עצדית כד
 זראתי עלמא', על השאלה 'מאי שנא חילין
 מאילין'. רק כפי הנ"ל הפירוש הוא, כי
 לפני זריאת העולם היה החסד ממש צלי
 מעורב דין כלל, ואז היה התנאי שעבור צני
 ישראל יקרע הים, והנה ישראל עלו
 במחשבה קודם זריאת עולם כמבואר
 במאמר חכמינו ז"ל (זוה"ק ג' שו, ב), אבל
 אומות העולם היו דנין אחר זריאת עולם,
 ואז מצד הדין, אינם ראויין שיקרע הים
 לפניהם.

•••

הגה ג' מצות אלו פסח מצה ומרור, המה
 נגד שלשה דברים שהעולם עומד
 עליהם, ופסח הוא נגד עצודה שהוא
 תפלה, ופסח הוא פה סת, היינו שהדבור
 יהיה בעצודה שלל. והנה אנו אומרים
 בפסח הלל גדילוג, רק צ' ימים הראשונים
 אומרים הלל שלם, מחמת כי צ' ימים
 הראשונים היה להם גדלות ראשון, ואחר
 כך נפסק מהם, וצטוכות מחמת שאז
 היתה להם דעת שלימה, לכך אומרים הלל
 שלם, כמבואר בזוהר הק' (ח"ג, נה, ב).
 והנה הטעם שמחמת שאין לנו דעת
 שלימה אין אומרים הלל שלם, הוא כי צ'
 מזמורים היינו 'לא לנו' ו'אהבתי כי
 ישמע', לצחינה זאת צריך האדם להיות לו
 דעת שלימה, היינו שלא יחשוב עבור עצמו
 כלל, רק עבור שיתגדל כבוד שמים,
 כמשמעות של 'לא לנו', וגם מזמור
 'אהבתי' צריך האדם להיות לו צחינה

מעלה נשיאים' מקצה' הארץ' (תהלים קלה,
 ז) סופי תיבות מצה, כי על ידי מצה
 הקצ"ה מנשא את בני ישראל, הגם שהם
 'מקצה הארץ'.

תראנה' ארץ' מרחקים' (ישעיה לג, יז) סופי
 תיבות מצה, כי על ידי אכילת
 מצה, זוכה האדם להרחיק עצמו מן
 השאר, היינו מן התאות הארציות.

•••

התנאי שהתנה הקצ"ה עם שר של ים
 קודם שנצרה הים, הוא מחמת כי
 צעת שנצרה העולם נצרה על ידי הצמזום,
 כמבואר בצפריים 'זראשית זרה אלהים'
 (זראשית א, א) היינו צמדת הדין, והצמזום
 הוא דין. והנה קריעת ים סוף היה צחינת
 חסד לצד, כי צדין יש לשאול מה נשתנו אלו
 מאלו, ולכך היה התנאי קודם שנצרה
 העולם שאז היה חסד לצד צלי שום דין.
 והנה ישראל עלו במחשבה להזראות, אבל
 לא אומות העולם, ולכך נקרע הים עבור
 צני ישראל ולא עבור אומות העולם.

זה לשון הזוהר הק' צפרשת צשלה (נו, א)
 'צשעתא דעברו ישראל ית ימא, אמר
 קוצ"ה למלאכה די ממנא על ימא, פליג
 מימך, אמר ליה למה, אמר ליה צגין דצני
 ישראל עברון צגווק, אמר ליה פורקנא
 טסקא דקונטא קשוט, מאי שנא חילין
 מאילין, אמר ליה על תנאי דא עצדית לימא
 כד זראתי עלמא' עד כאן. והנה מה

שנתגייר כקטן שנולד דמי' (יצמות מת, ז),
וקטן אין לו עוד דעת שלימה, כן היו בני
ישראל צעת שיצאו ממזרים, לא היה להם
עוד דעת שלימה.

•••

ויחננו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח
בארבעה עשר יום לחודש בערב
בערבות יריחו (יהושע ה, י). הרמו שאז צעת
עשיית הפסח הוא תקון לגלגול נשמות,
והנה 'לחודש' צערצ צערצות יריחו' סופי
תיצות תשוב, כי צפסח הוא הזמן לתשובה
כאשר צארתי. והנה מצואר צמדרש (שיר
השירים רבה ו, א) 'מור ואהלות קציעות כל
צגדותיך' (תהלים מה, ט), היינו 'מה צצגד
צהקצ"ה הוא מור ואהלות', כי מזה נעשה
ריח צשמים להריח צה, וזה 'צערצות
יריחו', היינו מן הערב שהוא מעשיהם של
רשעים, נעשה מהם ריח טוב.

אהבה. ולכך צפסח שאז עוד לא היה להם
דעת שלימה, לכך אין אנו אומרים צ'
מזמורים אלו.

והנה כתיב (צא יב, כג) 'ופסח ה' על
הפסח', היינו שאז היתה הפתיחה
לצני ישראל לכנוס לעצדות השי"ת, ולא
היה להם עוד דעת שלימה, לכך 'ופסח' -
'וחמל' (עי' רש"י), היינו שהשי"ת רחם
עליהם. כמשל אם אדם יש לו צן קטן הוא
מרחם עליו, הגם שההנהגה שלו הוא שלא
כראוי, אף על פי כן אציו מרחם עליו, כמו
כן להצדיל צין אלף אלפי אלפים היה
צהשי"ת שחמל על בני ישראל, מחמת שלא
היה להם רק פתיחה.

והנה על 'מנות' - תרגומו 'פטיר' (ויקרא
ב, ה), והוא לשון פתיחה, נמצא כי
תיצת מנה נרמו על פתיחה, והנה 'גר

לספירת העומר

באכילת המנה, שהאכילות מכל השנה יהיו נקראין חולין שנעשו על טהרת הקודש.

וזוהו 'וספרתם לכם ממחרת השבת', שיהיה ה'לכם' גם כן בקדושה, ובצחינת אור - לשון ספיר ויהלום. וזה 'מיום הביאכם את עומר התנופה', דהנה העומר היה מן שעורים שהוא מאכל צהמה, ועל ידי העומר מתקן את אכילתו מכל השנה, שהאכילה היתה בצחינת אכילת צהמה שהוא לתאוה.

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה. לבאר דהנה דבר זה ידוע, כי צליל פסח צא הגדלות בפעם אחד ואחר כך מסתלק, ונריך ללקטו אחד אחד כל ימי הספירה, ולכך נקרא יום ראשון של פסח 'שבת' כדכתיב 'ממחרת השבת', מפני שלא היה צניי ישראל אתערותא דלתתא לצחינה הגבוהה הזו, רק אתערותא דלעילא, והיום הזה הוא כמו שבת שקצוע וקיימא, וד"ל. ולכך לא

וספרתם לכם ממחרת השבת וכו', שבע שבתות (אמור כג, טו). הנה חג המנוח הוא שבעת ימים הרומזים על שבעים שנה, כמבואר בקידור השל"ה, עיין פס. והנה כן הרמז 'שבע שבתות' האלו, ומזה צא ליום החמשים, היינו עולם היוצל שהוא עולם התשובה (עי' זוה"ק ח"א עט, ב. ח"ג קכב, א), וכן 'בחודש השביעי צעשור לחודש' הוא יום הכיפורים. והנה השבע מידות נעוץ סופו צתחלתו, ותחלתו צסופו, ולכך בחודש הראשון 'צעשור לחודש' (צא יב, ג), היה שבת הגדול, הרומז על התשובה.

או יאמר וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה. לבאר דהנה כתיב (כי תשא לא, יד) 'ושמרתם את השבת כי קודש הוא לכם', היינו כי בשבת גם ה'לכם' - 'הוא קודש', שאף דצרי הרשות המה בקדושה. וכן ציום הראשון של פסח שנקרא שבת, וצפרט על ידי מנוח אכילת מנה, שהוא תקון על אכילות כל השנה, ויוכל לתקן

תפלה (זכרות כו, ז. ז'ר ס, יד), ותפלה זריכה להיות זכוונה. וזה 'זהניף את העומר לפני ה' לרזונכס' (אמור כג, יא), היינו כי צעומר הוא תקון הדעת, ואמר הכתוב כי ההנפה תהיה לרזונכס', היינו שאתם מניפים הרזון שלכם ויהיה תקון הדעת. וזה הכוונה צמדש שיר השירים (רצה א, לד) 'שחורה אני ונאווה' (שיר השירים א, ה) - 'שחורה אני צמעשי, ונאווה אני צמעשה אצותי', אצות הוא רזון, היינו שאני 'שחורה צמעשי' היינו צעשיה, 'ונאווה אני צמעשה אצותי', היינו אס המעשה הוא צרזון וזדעת.

כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר וכו', וספרתם לכם ממחרת השבת (אמור כג, יטו). הנה זכר צארתי כי לכך נקרא יום ראשון של פסח 'שצת', מחמת שהקדושה צאה לצני ישראל מלמעלה צלי אתערותא דלתתא, וזהו צחינת שצת, כי גס שצת קציעי וקיימי אף שאין ישראל מקדשין אותו. והנה הקדושה אשר היא צאה מלמעלה, היא צחינת זריעה, שהאדם הזורע צריך לעבוד את האדמה, שהזריעה תהיה ראווה לקצירה, והקצירה היא סוף המעשה. כן היא הקדושה הצאה מלמעלה להאדם, אינה מצמחת ואינה מתרבה, רק צעזודת האדם מלמטה. והנה צעת שמשא רצינו ע"ה היה צעולם, הגס כי צני ישראל לא היו מכינים עצמם להקדושה, הנה

נתקיים הדצר אללס, רק מסתלק מהם, כי ציום טוב צריך להיות הקדושה מצני ישראל, כאשר אנו אומרים 'מקדש ישראל והזמנים'. ואמר הכתוב 'וספרתם לכם ממחרת השצת', הגס כי הקדושה הזאת אשר השיגו ציום ראשון של פסח נסתלק מהם, אף על פי כן יהיה לכם האור מכאן ולהצא, מן 'מחרת השצת', כי הגס שהקדושה הראשונה נסתלקה, אף על פי כן הרשימה נשארה צכל אחד [ספירה הוא אור לשון ספיר ויהלום].

ואמר הכתוב 'מיום הציאכם את עומר התנופה', 'עומר' הוא צירוף ערום, והנה ערמה הוא חכמה, היינו מחמת העומר זכו לחכמה ולדעת, כי כתיב (משלי יג, טו) 'כל ערום יעשה צדעת'. והנה צמנחת סוטה, מחמת ש'אין אדם עוצר עצירה אלא אס כן נכנס צו רוח שטות' (סוטה ג, א), הנה היתה ההקרצה שעורים, וצוה היה התקון על רוח שטות אשר צקרצה. וכן צמנחת העומר היתה ההקרצה שעורים, מחמת כי הדעת שצהס היה צגלות, לכך ההקרצה היתה שעורים לתקן הדעת.

וזו 'מיום הציאכם את עומר התנופה', 'תנופה' הוא תנו פה, כי הדיבור צלי דעת לא נחשז לכלום, וכאשר נתתקן הדעת אזי 'תנו פה' - היינו שהדיבור ממך יעלה למעלה. וזה הרמוז פסח - פה סת, היינו שהפה יכול לדבר, אין שיחה אלא

יהיה צריך לעבוד עצודת האדמה, וגם מנינו מאמר חכמינו ז"ל (שבת ל, ב) 'עמידה ארץ ישראל להוציא גלוסקאות וכלי מילת', מחמת שאז לא יהיה צריך תיקון. וכן היה המן, כי אז היה התקון של חטא הראשון אשר נאמר בו 'צועת אפיך תאכל לחם' (בראשית ג, יט). והנה לכך 'כי תצואו אל הארץ, וקצרתם את קצירה', היינו שאתם צריכין לקצור, ותכלית הזריעה היא הקצירה.

ובן הוא בקדושה, 'וספרתם לכם ממחרת השבת', אתם צריכין עצודה שתלמח ותתרצה זריעת הקדושה אשר תצוא עליכם מלמעלה 'ציום הראשון', כמו בהזריעה אם אין עובד זה אינה מלמחת, רק הזריעה נרקצת וינמיח זה קוים, וגם אם אינו קוטר התצואה נרקצת, כן בהקדושה אשר צאה מלמעלה, היא כמו זריעה אשר קטנה מאוד בתחלה, ומחמת עצודת האדם תתרצה עד כי גדלה מאוד.

וזוה הכוונה 'החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה' (בא יב, ב), 'ראשון' הכוונה על יום הפסח, הוא הכוונה על הקצ"ה, והנה הקצ"ה הראה למשה הלצנה ואמר לו 'כזה ראה וקדש' (ראש השנה ב, א), דהנה מתחלת החודש אור הלצנה אינה מאירה כל כך, רק בכל יום נתרצה האור, כן 'בחודש הזה', כי 'ראשון הוא לכם', כציוול הוא נותן לכם הקדושה ציום הראשון,

הכנת משה רבינו ע"ה היתה נחשבת להם להכנה, כמאמר הכתוב (יחזקאל טו, ז) 'רצבה כלמח השדה נתחיק, ותרצי ותגדלי', וזאת היתה מחמת 'שדים נכונו', אף 'כי את ערום ועריה', אף שהיו בני ישראל 'ערום ועריה', נחשב להם כאלו היה להם הכנה להקדושה, מחמת כי 'שדים' - היינו 'משה ואהרן היו נכונים' (שמו"ר א, לה).

ולכך צימי משה רבינו ע"ה לא היו צריכין לספור ספירת העומר, כי הקדושה אשר צאה עליהם מלמעלה ציום ראשון של פסח, היתה מתרצה והולכת כאלו היתה להם אתערותא דלתתא, מחמת כי משה רבינו ע"ה היה הדעת של בני ישראל והוא היה שורש נשמתם. והנה כתיב (משלי ט, ה) 'לכו לחמו בלחמיי', כי לחם התורה היא דוגמת לחם של מטה, ולא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, והמן היה בזכות משה, וזוה מלמעלה צלי עצודת האדם למטה, והיה כמו צצריאת העולם קודם החטא שלא הוצרכו לעבוד האדמה. ומאי דכתיב (בראשית ב, ה) 'כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה', הו פירש רש"י 'לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשצא אדם וידע שהם לורך לעולם, התפלל עליהם וירדו ונמחו חילנות ודשאים', עד כאן. אצל צאמת צריאת העולם היה על כוונה שהאדם לא

טומאה צאלו הימים, כי אם לאו סותרים
הימים הקודמים.

•••

מזחץ ראש על ארץ רבה מנחל בדרך ישתה
על כן ידים ראש (תהלים קי, ו-ז).
לצאר דהנה כתיב (תהלים עג, כא) 'כי
יתחמץ לבזי', היינו הדעת התלוי בלב
ובמוח שצראש, הוא נתחמץ, וזה 'מחץ
ראש', 'מחץ' הוא אותיות חמץ, והנה
ראשו של האדם נתחמץ מחמת 'על ארץ
רבה', ראונו לומר מחמת שעוסק בצארציות
הרבה. והנה ההיפך מזה 'אם מנחל בדרך
ישתה', היינו שחושק לתורה, כמו אדם
שהולך בדרך והוא עיף ונמא, ומנחל נחל
אשר יוכל לשחות ממנו, הנה הוא שותה
בחשק ובתאוה, וכן העוסק בתורה
הנמשלה לנחל (ברכות ז, א), אם עוסק
בצחינה זאת 'על כן ירים ראש', המחשבה
שצראשו נתרוממה למעלה.

וזו הכוונה 'וספרתם לכם ממחרת
השבת' (אמור כג, טו), 'מחרת'
הכוונה לעתיד לצא דאז נקרא יום שכולו
שבת, ויש מחר שהוא לאחר זמן. והאדם
צריך לספור ימי הספירות בצחינה אשר בני
ישראל יהיו 'ממחרת השבת', היינו לעתיד,
דאז כתיב (עמוס ת, יא) 'לא רעב ללחם ולא
נמא למים כי אם לשמוע דבר ה'', כן צריך
האדם לספור ימי הספירה, וינפה על
היום שיזכה לקבל התורה.

•••

ואתם צריכין לראות שיהיה לכם עבודה
בחודש הזה, שתתרבה הקדושה, כמו
שראית בלזנה שהאור נתרבה בכל יום.

וזו הרמז במאמר חכמינו ז"ל (מגילה י, א)
'קדושה ראשונה קידשה לשעתה
וקידשה לעתיד לצא', 'קדושה ראשונה'
רמז על הקדושה אשר צאה מלמעלה
ונקראת בספרים גדלות ראשון, אשר היא
צאה להאדם ציום הראשון של פסח,
הקדושה הזו 'קידשה לשעתה', וקדושה זו
פועל צאדם שיוכל האדם להחזיק
בהקדושה מכאן ולהלאה.

וזו הכוונה 'צעצור זה עשה ה' לי בצאתי
ממצרים' (צא יג, ח), עשיה היא תקון,
'לי' הוא בשבילי, והאדם צריך לתקן את
עצמו תחלה מלמטה, ואחר כך יש לו עזר
מלמעלה. והנה היום 'עשה ה' לי' מה
שאני צריך לעשות לעצמי, מחמת כי
'צאתי ממצרים' - ולא היתה צמציאות
להיות להם רוח טהרה מעצמותם.

•••

שבע שבתות תמימות תהיינה. דהנה כמו
אשה שסופרת ז' ימי נקיים, אם
ראתה צאמנע היא סותרת ימים שעברו,
והנקיים צריכין להיות תמימות. כן צבני
ישראל הגם שינאו מן הטומאה, והמה
סופרים 'שבע שבתות' ימי נקיים, צריכים
להיות 'תמימות', שלא יהיה ח"ו בהם שום

מנזות אכילת מנזת מתקן האדם המנזות אשר המה צחינת יצשה. והנה תיבת 'ארץ' רמו על הרזון, היינו שמתקן המנזות היצישים לצחינת רזון למעלה.

והנה מנזות עם [האזות] וא"ו הוא אזותיות מנזות, והרמו שכל המנזות תלוין צמנזת מנזת, וזה הכוונה צמאמר חכמינו ז"ל (רש"י צא יב, יז ממכילתא) 'כשם שאין מחמיצין את המנזות, כך אין מחמיצין את המנזות', רזונו לומר שמחמת כי אתה נשמר וזה שאין אתה מחמיץ המנזת, מזה אתה זוכה שאין אתה מחמיץ המנזות, רק תעשה בשלימות המועיל. וזה הרמו שמדמה מעשה הרשעים 'כחציר גגות', מחמת שזומחים למעלה המה יצישים צמהירות, כן הרשעים מחמת גצחות לצם, המנזות שלהם המה צחינת יצשה. וזה 'שקדמת שלף יצש', 'שלף' הוא אזותיות שפל, היינו מחמת שאין להם קדומה צשפלות קודם עשיית המנזות, לכך המנזות המה צחינת יצש. והנה הכל הוא מחמת 'שלא מלא כפו קוצר וחצנו מעמר', היינו שלא מקיימים מנזות עומר, אבל אם האדם מקיים מנזות העומר מתקן הכל.

וזוה הרמו צפסוק (תהלים קז, כג) 'עושי מלאכה צמים רצים', ראשי תיבות **צעמר**, וזה גם כן רמו 'צרכים למטר עשה ויואל רוח מאולרותיו' (ירמיה י, יג) ראשי תיבות **עומר**, כי על ידי מנזות עומר יש

העומר מתיר את החדש (מנחות פ"י מ"ה). היינו על ידי העומר יש להאדם תקון על אשר יתאזה לעולם הזה, ולכך חדש אקור, מחמת כי לדבר חדש מתאזה האדם ציותר, כמו שאמרו הקדמונים (עי' נועם אלימלך ומאור ושמש פר' כי תצא) טעם למנזות צכורים, אבל אחר הקרצת העומר יוכל לאכול חדש, ודו"ק.

❦

'עמר' נוטריקון עפר מים רות, והנה האדם צריך לתקן ג' יסודות אלו, שיזכה ליסוד אש היא התורה. והנה מאמר חכמינו ז"ל (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז ואיכ"ר פחיחתא צ) 'המעור שצה מחזירו למוטצ' (כן היא גירסא אחת צעי"ן, המעתיק), וכן אלל ספירת העומר, מחמת שהאדם מכין עלמו ומנפה על יום שיקבל התורה עליו, היא 'מחזירו למוטצ', ונעשה מן תיבת 'מעור' תיבת **עומר**, שהוא כלי לקבל קדושת התורה צתוכו.

❦

יסגו אהוד כל שונאי ציון יהיו כחציר גגות שקדמת שלף יבש שלא מלא כפו קוצר וחצנו מעמר (תהלים קכט, ה-ו). לצאר דהנה על ידי מנזות אכילת מנזת וקצירת העומר, יש תקון להמנזות אשר המה צחינת יצשה ואין צהם שום לחלותיות, וזה הרמו צפסוק (צראשית א, י) 'ויקרא אלהים ליצשה ארץ' סופי תיבות **מנזת**, כי על ידי

והכלי לקבל הוא שפלות, כמו 'והחכמה מאין תמצא' (איוב כח, יג). וזה הרמז בחינת 'ערמה', היינו אם האדם מחשב בעלמו שהוא ערום ממוצות, בזה האדם תשכון החכמה. והנה 'ערמה' הוא ער מה, היינו שמעורר עלמו שהוא בחינת מה.

וזוה הרמז 'ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים' (ישעיה יא, ט), דהנה מים מכסים על ים, מחמת כי שם מקום נמוך, והמקום הזה הוא כלי לקבל המים ולא ישטוף החוצה, וכן יהיה הדעת של בני ישראל לעתיד לבא, כפי אשר האדם יהיה כלי לקבל זו את הדעת. ולכך י"י כמים לים מכסים' ראשי תיבות כלים, וכן 'כי מלאכיו יצוה לך' (תהלים צא, יא) ראשי תיבות כלים, היינו כפי אשר האדם מכין עלמו למטה בשמירה, כן יצוה השי"ת למלאכים לשמור את האדם.

הגה עמר המן הוא למשמרת, שיהיה לבני ישראל אמונה וצטחון בהשי"ת שהוא מכין מזון לכל בריותיו, ומחמת הצטחון והאמונה זוכה להיות כלי לקבל. וזה הכוונה 'השלך על ה' יחבק והוא יכלכלך' (תהלים נה, כג) היינו מחמת הצטחון בהשי"ת יעשה אותך שתהיה בחינת כלי לקבל, 'יכלכלך' הוא צירוף כלי כלך, על פי הפסוק (שיר השירים ד, ז) 'כלך יפה רעיתי', היינו שאתה כלי יפה לקבל. וזה הרמז גם כן 'יכלכל יוסף [את אציו] את אחיו'

תקון למצות הנרמז בחינת 'מטר' כידוע, וגם תקון לה'רוח', שהרוח בא מאוחר של הקדוש ב"ה.

וזוה הרמז 'צלילה' ההוא נדדה שנת המלך ויאמר להציא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך' (מגלת אסתר ו, א) ומבואר במאמר חכמינו ז"ל כי 'המלך' האמור כאן הכוונה על מלך מלכי המלכים הקצ"ה. והנה 'הלילה ההוא' היתה ליל שני של פסח (רש"י מגילה טו, א ד"ה ולתעניתו), ואז הזמן של ספירת העומר, ואז היתה האמירה להציא את ספר הזכרונות ויהיו נקראין לפני המלך', היינו שהתורה והתפלה אשר נדבר בכל יום, יהיה להם עליה לפני המלך מלכו של עולם.

❦

אם תשיב משבת רגליך עשות חפציד ביום קדשי (ישעיה נח, יג) 'משבת רגליך עשות' ראשי תיבות עמר, דהנה בהנפת עומר כתיב (אמור כג, טו) 'שבע שבתות תמימות תהיינה', ועל ידי עומר יש תקון לשבת.

❦

קדל ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים (תהלים כט, ג). ראשי תיבות עמר, כי על ידי מצות עומר זכו בני ישראל לקול ה"י. וזה הרמז בפסוק (משלי ת, יא) 'אני חכמה שכנתי ערמה', 'ערמה' אותיות העמר, והעומר הוא כלי לקבל,

צחיך' (צרכות יו, א). והנה האדם צריך להשתוקק מאוד שיצוא הזמן לנתינת התורה, והגם שצריך לספור חמשים יום, יהיו צעיניו כיום אחד מחמת אהבת התורה, וזה 'הציאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה' (שיר השירים ב, ד), 'צית היין - זה הר סיני' כמצואר במדרש (צמ"ר ב, ג). ואמר הכתוב 'ודגלו', היינו ימי הספירה שהמה כמנין 'ודגלו' גם המה אהובים לי, כי זהו הכנה למתן תורה, וכמו שהאדם אהב התורה החדשה, צריך לאהוב גם ההכנה.

במדרש (שמו"ר יט, ד) 'זאת חקת הפסח (צא יב, מג), הדא הוא דכתיב 'אל יאמר צן הנכר הנלוה וכו'' (ישעיה נו, ג), בכל שעה שערים נפתחים' עיין שם. לצאר דהנה מלות עמר להפך מתיצת מרע לתיצת עמר, והוא כלי, והגם שהאדם הוא צחינת רע, יוכל להיות כלי לחכמה, כי עמר אותיות ערס וערמה היא חכמה, והנה מנחת עמר היא שעורים, וצתורה כתיב (צחקותי כו, טז) 'שעורים' צלי וא"ו, והאדם צריך להפך משמאלא לימינא. והנה **שעורים** הוא מאכל צהמה, ואם האדם זוכה מהפך אותם לתיצת **שערים**, היינו ששערים יהיו פתוחים למעלה לקבל התורה והמלות שלו. והנה **שערים** נוטריקון 'ישראל עושים רצונו של מקום' (צרכות לה, צ), והנה כתיב (ישעיה כו, צ)

(ויגש מזו, יב), היינו כי צמדת היסוד עשו את כל אחד מישראל שיהיו כלים לקבל.

ספירת העומר, הוא על פי מה שכתב התוספות יום טוב צמסנה (עוקים ג, יב) 'אמר רבי יהושע צן לוי עתיד הקצ"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות', ואמר שם כי ש"י הכוונה על ד' עולמות אצילה צריאה יצירה עשיה, והנה שלשה עולמות כלול עד המאה וזה נרמז צש', ועולם עשיה נרמז ציו"ד, עיין שם. והנה ספירת הוא לשון אור כמו ספיר ויהלום, עמר צגימטריא ש"י, ורמז שהאדם צריך לעשות תשובה צימים האלו כדי שהעולמות יאירו ממנו.

וזוה הרמז 'שצב שצתות תמימות תהיינה' (אמור כג, טו), 'שצב שצתות' היינו שצעה ימי הצנין, והנה כל אחד כלול משצב, והמה נקראין 'שצב שצתות', והאדם צריך לתקן מה שפגם צספירות, ועל ידי זה 'תמימות תהיינה' שלא יהיה צזהם פגם.

והנה 'תספרו חמשים יום', ולכאורה היה צריך לכתוב ימים, רק כי כתיב (וינא כט, כ) 'ויהיו צעיניו כימים אחדים צאהצתו אותה', היינו מחמת אהבת השכינה היו צעיניו הימים כאחד, וזה 'עולמך תראה

והנה כתיב (צא יב, כג) 'ופסח ה' על הפתח', היינו שזאת צחינת חמלה שיהיה פתח פתוח למעלה, והנה רשע הוא אותיות **שער**, רמז שגם לרשע פתוח השער למעלה. וזה כוונת המדרש, שגם הרשע לא יאמר שלא יוכל לעשות תשובה, כי על ידי חקת הפסח נפתחו שערים למעלה, ויוכל גם הרשע לעשות תשובה.

•••

'פתחו שערים ויצא גוי לדיק שומר אמונים', והנה מנה נקראת מיכלא דמהימנותא, ולכך צימי חג המנוחות שערים פתוחים למעלה, ולכך המנוחה של קרבן פסח שיהיו נותנים הדס על המשקוף ועל שתי המזוזות, לרמז על פתיחת הדלת, ועל פתח השער למעלה, והנה שערים הוא צירוף **שער מי**, מ"י רמז על חמשים שערי צינה, היינו כי שער מ"י נפתח להם מלמעלה.

להפטרת שבת חוה"מ של פסח

היינו להורות דרך לכל צית ישראל אשר אמרו 'יצאו עצמותינו אצדה תקותנו', מחמת החטאים, ואמר ה' לחזק אותם, 'הנה אני פותח את קצרותיכם', לרמז לומר שפותח להם דרך התשובה להעלות אותם מתחת הרעות המכונים בשם קצורה. כמאמר הכתוב (שמיני יא, מה) 'כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים', הגם שהמקום הזה היתה ערות הארץ.

וזה 'וידעתם כי אני ה' צפתחי את קצרותיכם', היינו שאתם זוכין לדעת, כמאמר הכתוב (וארא ו, ז) 'וידעתם כי אני ה' המוליא אתכם מתחת קצלות מצרים' [ולכך קורין הפטרה זו בחוה"מ פסח, כי לצני ישראל נפתח להם פתח של תשובה ויולאים מתחת רעות].

וַיֹּאמֶר אֵלֵי בֶן אָדָם הֲעֲצַמּוֹת הָאֱלֹהִים כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמָּזֶה הִנֵּה אֹמְרִים יִבְשׁוּ עֲצַמּוֹתַי וְאֲבָרָה תְּקוּתָנוּ וְכוּ', לְכֵן הִנְבֵּאתִי וְאָמַרְתִּי אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה' הִנֵּה אֲנִי פּוֹתֵחַ אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם וְהֵעֵלִיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עִמִּי כו', וְנָתַתִּי רוּחִי בְכֶם וְחִיִּיתֶם (יחזקאל לו, יא-ד).

הכוונה שצני ישראל יהיה להם חיזוק, הגם שהם משוקעים בתחת עולם הזה אשר הם מכונים בשם קצורה, כמצואר צספרים על פסוק (זהעלותך יא, לד) 'ויקרא שם המקום קצרות התאוה', היינו שהתאוה הוא צחינת קצורה (ע"ע לקוטי ש"ס חגיגה), וכמו שהאדם צורח מן המות שהוא קצורה, כמו כן לריך האדם לצרות ולפרוש מן התאות רעות. וזה הכוונה 'העצמות האלה כל צית ישראל המה',

והנה מצואר צר"ע צרטנורה צמסכת תחיית המתים הוא גם כן אלל בני אדם
 מגילה פרק שלישי משנה ה' ז"ל הרשעים גם צחייהם, שהרשעים צחייהם
 'שמסורת צידינו דתחיית המתים עתידה נקראין מתים, וצפסח צא להם הרהור
 להיות צפסח', עיין שס. והנה ענין תשובה, וזה נקרא אללם תחיית המתים.

שיר השירים

כב, כט). דהנה האדם לריך לעשות
 צמהירות אף מה שהתירה התורה, היינו
 צעת שעוסק צפרנסת אנשי ציתו וכדומה
 יעשה הכל צמהירות, למען יוכל לילך מיד
 לעסוק צתורה. וזה הרמז 'חזית איש מהיר
 צמלאכתו' סופי תיבות רשות, היינו צעת
 שעוסק צדברי הרשות, לריך לעשות
 צוריות וצמהירות.

וזח שאמר הכתוב (א, ב) 'ישקני מנשיקות
 פיהו כי טובים דודיך מיין', 'ישקני' -
 יטהרני כמצואר צמדרש (שהש"ר א, טו).
 והנה התורה אינה מטהרת את האדם, רק
 אס 'טובים דודיך מיין', אס אהבת התורה
 והקצ"ה נחשבים לו מכל תענוגי עולם הזה.

•••

איתא צמדרש שיר השירים (רצה א, כח) על
 הפסוק (א, ד) 'הציאתי המלך
 חדריו', זה לשונו, 'רבי ינאי אמר, לא היתה
 התורה לריכה להדרש אלא מהחודש הזה
 לכס (שמות יב, צ), ומפני מה גלה הקצ"ה
 לישראל מה ציום הראשון, ומה ציום השני
 עד יום הששי, צוכות שאמרו כל אשר דבר
 ה' נעשה ונשמע' (שם כד, ז).

צמדרש שיר השירים (רצה א, כב) 'על כן
 עלמות אהצוך (א, ג), דבר אחר
 על כן עלמות אהצוך, אלו צעלי תשובה.
 'על כן עלמות' צגימטריא צתשובה, גם
 'על' הוא תשובה, כמו צדוד 'הוקס על -
 שהקים עול של תשובה' (מועד קטן טו, צ).
 גם עולם הצינה נקרא 'עלמות' שהוא
 צאתכסיא. גם ספירת הצינה נקרא עולם,
 כי צפסוק (שמות כא, ו) 'ועצדו לעולם'
 הכוונה עד היוצל (קידושין טו, א), ויוצל
 הוא עולם הצינה (זוה"ק ח"ב קטו, צ). 'לגור
 צארך צאנו' (צראשית מז, ד), 'לגור' הוא
 לשון אסיפה, כמו 'אוגר בקיך' (משלי י, ה),
 מחמת כי צארך יש ניי"ק וצריך לאסוף
 אותם, מחמת זה צאין לכאן. והנה היו
 צמנרים כמנין גור עם הכולל, וגם כמנין
 רצה עם הכולל, וזה צעולם הצינה כדי
 להפריש הני"ק, כי 'רדו' הוא לשון
 הפרשה.

•••

איתא צמדרש שיר השירים (רצה א, א) 'חזית איש מהיר צמלאכתו לפני
 מלכים יתיצב כל יתיצב לפני חשוכים' (משלי

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך
 בעקבי הצאן (א, ח). היינו אס אין לך
 הדעת, שתראה מה שהוא יפה, וזאת הוא
 מחמת 'צנשים' היינו מחמת השכחה כמו
 'כי נשני אלהים' (בראשית מא, נא), והעלה
 לזה הוא 'צאי לך בעקבי הצאן' היינו שיהיה
 לך הכנעה כמו 'הצאן'.

•••

עוד שם במדרש (רצה א, נה) 'נאוו לחייך
 בתורים לוארך בתרוזים (א, י),
 'בתורים צשתי תורות, שצכתב ושבעל פה'.
 והפירוש הוא כי נאה לאדם אס החיות שלו
 היא מהתורה, כמאמר הכתוב (ויקרא ית,
 ה) 'וחי צהס' היינו שיהיה לו חיות
 מהתורה הקדושה. וזה 'לוארך בתרוזים',
 ה'לואר הוא עיקר חיות של האדם, לוארך
 עם הכולל בגימטריא שית, ואין שיחה אלא
 תפלה (צרכות כו, ז), בתרוזים בגימטריא
רעד והוא יראה, ועיקר הוא שהתפלה
 והשיחה של האדם תהיה ציראה ורעד
 מהקצ"ה. וזהו הסמיכות 'תורי זהב נעשה
 לך עם נקודות הכסף' (א, יא), היינו כי
 התורה היא 'מימינו אס דת למו' (דברים
 לג, ז), והימין הוא חסד והוא אהבה (זוה"ק
 ח"ג קמז, א), ואש הוא צחינת גבורה (שם
 ח"ג רנה, א), ואס כן התורה יש לה שתי
 כחות להציא אל האדם יראה ואהבה. ואמר
 הכתוב כי 'תורי זהב נעשה לך' היינו
 שהתורה תעשה שיהיה לך יראה, כי זהב
 רומז על יראה (עין זוה"ק ח"ז קמת, א),
 'עם נקודות הכסף' היינו אהבה (שם), כי

והמדרש הזה יש לו צ' פרושים, אחד,
 כדי שיתן להם שכר מחמת
 שנצרא צעשרה מאמרות. או יאמר כי
 מלניו צוהר הק' פרשת ויקרא (ח"ג יא,
 ז) שכל עשרת הדצרות מרומזים צצריאת
 שמים וארץ, ולזה כאשר אמרו נעשה
 צטרם נשמע, לכך גלה להם מה שהיה
 צשעה ימים, ומתוך זה יצינו עשרת
 הדצרות. וכן היה צאצות העולם שמכח
 זה היו מקיימין כל המצות ורק ה'לואי
 היתה מפורש, כדי שיהיו מלויים ועושים.
 וזהו הסמיכות שם (הוא המשך המדרש שם)
 'רצי צרכיה אמר כתיב (דברים ז, יג) ויגד
 לכס את צריתו, ויגד לכס את ספר
 צראשית שהוא תחלת צרייתו של עולם,
 אשר לזה אתכס לעשות עשרת הדצרים
 אלו עשרת הדצרות', כי רצי צרכיה פירש
 הדבר של רצי ינאי, שצצריאת שמים וארץ
 היתה גם כן ה'לואי לעשות עשרת
 הדצרים.

•••

שם במדרש (רצה א, לד) 'שחורה אני
 ונאווה (א, ה), שחורה אני צפני
 עצמי, ונאווה אני צפני קוני'. הכוונה כי
 'שחורה אני' צעת שאני עושה 'צפני
 עצמי' התורה והמצוות, שאני מכויין על
 מנת לקבל פרס, 'ונאווה אני' אס הכוונה
 'צפני קוני', היינו צעת שאני עוסק בתורה
 וצמצמות, הכוונה 'צפני קוני' רק להשי"ת
 לצדו.

•••

תשוצה (עס הכולל), והנה הגוף נקרא צית כידוע, ועיקר התשוצה הוא להיות זהכנעה, כפרש"י (ויקרא יד, ד) 'ועץ ארז ושני תולעת ואזוז' לפי שהנגעים צאים על גסות הרוח ומה תקנתו ויתרפא ישפיל עצמו כתולעת ואזוז ויתכפר לו עד כאן לשונו. וזה 'קורות צתינו ארזים' היינו התשוצה תהיה מקירות לבו, היינו צתוך הצית, והתשוצה תהיה על 'ארזים' היינו על גסות רוח כנ"ל צס רש"י. וזה **רהיטנו** אותיות **טהרינו** לשון טהרה, **צרותים** אותיות **צתורים**, והכוונה צסתי תורות שצכתצ ושצעל פה כנ"ל צמדרש, היינו מחמת התשוצה על גסות רוח זוכה לטהרה על ידי התורה כי התורה אינה מתקיימת אלא צמקום נמוך (פענית ז, א).

גב הכוונה 'רהיטנו צרותים' היינו על ידי הכנעה זוכה לטהרת הצרי"ת, כי 'צרותים' (יש צו) אותיות צרי"ת. וזה הכוונה 'וכסה ענן הקטורת' (ויקרא טו, ג), 'ענן' הוא עניוות, **הקטרת** צגימטריא **תשוצה** עס הכולל, והנה על ידי תשוצה זהכנעה הוא מכסה את העוונות, עיין צמדרש שיר השירים (רצה א, טצ) צפסוק (א, ג) 'ררור המור דודי לי' שפירש כן על 'וכסה ענן הקטורת' כי זה כסוי עונות, כמו 'נשאת עון עמיך כסית כל חטאתם סלה' (תהלים פה, ג). וזה הכוונה 'אשכול הכופר דודי לי' דהנה הדרך וטצע האשכול להיות כפוף ראשו ומשפיל עצמו למטה, ואמר הכתוב כי צני ישראל המה דומים

הנקודות המה מעולם הגבוה יותר, וכן האהבה אלל היראה, כי האהבה היא כמו נקודות אלל האותיות, והגס שהאותיות המה עיקר התיצה, וכן עיקר צריאת העולם היתה עצור היראה, אף על פי כן אהבה היא יותר צמעלה מן היראה.

וזזה הכוונה 'עד שהמלך צמסיצו נרדי נתן ריחו', כדמצינו 'והמים להס חומה מימינס' וכו' (שמות יד, כצ), היינו התורה הנקראת מים היתה להס חומה, כמצואר צמדרש (עיין ילקוט"ש שמות יד, רמו ללד). וכן מצינו (שס יג, יח) 'ויסצ אלהים את העס' היינו שכצכול הוא צעצמו היה מסיצ להס והיה שומרס צעצמו, כמאמר חכמינו ז"ל צפסוק הזה (שמו"ר כה, ז) שהקיפן צענני כצוד. והנה 'נרדי' הוא לשון הפרשה מלשון הרודה פת מן התגור, היינו מחמת שהיו מפרישין עצמן מעולם הזה מחמת זה 'נתן ריחו', 'ריחו' הוא לשון רוח, כמו 'כי יתן ה' את רוחו עליהס' (צמדצ יא, ט), היינו שהיה נותן זהס רוח חדש כאשר ציקש דוד המלך ע"ה 'ורוח נכון חדש צקרצי' (תהלים נא, צ) וכמו שיהיה לעתיד (יחזקאל לו, כו) 'ורוח חדשה אתן צקרצכס', וזה הכוונה 'קורות צתינו ארזים רהיטנו צרותים', **קורות** עס הכולל צגימטריא **תשוצה**, כי התשוצה צריכה להיות מקירות לבו, כמאמר חכמינו ז"ל (צרכות ה, צ) על 'ויסצ חזקיהו] פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'" (ישעיה לת, צ) שהתפלל מקירות לבו, **קירות** צגימטריא

אות, עד כאן. וזה הרמז 'ה' לצאות עמנו' (תהלים מו, ח), היינו האות שיש עמנו, זה הכח נתן לנו ה' מחמת 'אלהי יעקב סלה' כי זכותו והאלהות שהמשך לנו יעקב זהו 'סלה', והנה יעקב תיקן החטא של גילוי עריות (זוה"ק ח"ג קיא, ב).

❦

עוד איתא שם במדרש (רצה ד, יז) בשעה שעמד ישראל על הר סיני וכו' לא היה זהם [לא] זבים וכו' לא טפסין ולא חלוקי לב, (עיין צמתנות כהונה^ב), והכוונה שהיה להם לב אחד לצדיהם שצממים, כפרש"י בפסוק (שמות יט, ב) 'יוחן שם ישראל בלב אחד' עיין שם, כי כתב (הושע י, ב) 'חלק לבם עתה יאשמו', והנה בני ישראל לא היה להם צאותה העת רק לב אחד, כי היצר הרע פסק מהם.

❦

עגה דודי ואמר לי קומי לך (ב, י). והנה לשון קומי ציו"ד הכוונה כי בגלות, השכינה כצביון צעפרא, וצעת יציאה מהגלות, אז יהיה 'קומי' היינו קום יו"ד שמהיה תקומה לצביון דו"ק.

❦

לאשכול שהמה משפילים עצמם עד לעפר, ולכך 'הכופר דודי לי' היינו השי"ת מכפר עונות בני ישראל. וזה הכוונה 'צטח זה לב צעלה ושלל לא יחסר, גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה' (משלי לא, יא-יג), היינו שבני ישראל צוטחים צהתורה הנקראת טוב (צרכות ה, א), ומחמת זה לא יחסר השלל, כי 'כל ימי חייה' היינו החיות של בני ישראל היא רק טוב, היינו התורה.

❦

השבעתי אתכם בנות ירושלים' (ב, ז), סופי תיבות תמים, כי על ידי תמימות ואמת זוכה האדם ל'צנות ירושלים' כמצואר צוהר הק' (תקו"ז תקון סג) צומנא דישראל משקרין בתורת אמת, אתמר ציה 'ותשלך אמת ארצה' (דניאל ת, יב) מאי ארצה דא שכינתא וצגלות 'ותהי האמת נעדרת' (ישעיה נט, טו) וכו' עיין שם א.

❦

איתא במדרש שיר השירים (רצה ג, ב) 'השבעתי אתכם צנות ירושלים לצאות' וכו' (ב, ז), ר' יודא ברבי סימון אמר השבען צמילה, צצאות צצא שיש זה

א. זה לשון הזוהר שם, בזמנא דישראל משקרין בתורת אמת, כאומא דשיקרא, אתמר ביה ותשלך אמת ארצה, מאי ארצה דא שכינתא, ובזמנא דישראל מקיימין תורת אמת כאומא דקשוט, אתמר ביה אמת מארץ תצמת, ובגלותא את וכו' וכל מאן דאומי בשקרא כאלו ותשלך אמת ארצה, ושקרא שלטא כביכול באתר דיליה דאיהו ירושלם, ודא גרים דאתחרב ביתא, ואתחזר עלמא לתרו וברו. ב. זה לשונו, ולא חלוקי לב - שיהו מסופקים בקבלת התורה. ג. עיין תקו"ז תיקון כא שהשכינה היא יו"ד.

המלך שלמה המלך שהשלוס שלו' (שם, כג).
ואמר הכתוב שבית המקדש נבנה מחמת
שבני ישראל המה 'מעצי הלבנון' היינו
שנותנים להם עזות ללצן עונותיהם.

•••

ת'וכו ר'צוף א'הבה מ'בנות י'רושלים (ג, י),
ראשי תיבות מיראת היינו שמתוך
היראה זוכה האדם לזהבה.

•••

אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגזרים (ד,
ד). שלטי הגזרים עם הכוללים
בגימטריא תורה, 'שלטי' היינו אותן
ששולטים על יצרים והמה נקראין גזרים,
כי 'איזהו גבור הכובש את יצרו' (אבות ד,
א), ועיקר הכח לנאשים ההם, הוא רק על
ידי התורה.

•••

א'תי מ'לבנון ת'בואי (ד, ח), ראשי תיבות
אמת, כי השכינה הקדושה נגאלת
עם בני ישראל מחומר ומלצינים, זאת
היתה מחמת אמת, היינו שבני ישראל היו
שמה בצחינת אמת.

•••

ת'שודי מ'ראש א'מנה (ד, ח), ראשי תיבות
אמת, כי התפלה והשירים לה'
כריכין להיות בצחינת אמת, אלהי
ממתקוממי תשגבני (תהלים נט, ג) ראשי
תיבות אמת. גם רמו תשורי מראש אמנה

מצאוני השומרים הסובבים בעיר (ג, ג).
השומרים היינו המלאכים
השומרים את האדם, כי העיר הוא הגוף
(עין קהלת רצה ט, כה).

•••

כמעט שעברתי מהם (ג, ד). היינו
השומרים המלאכים הולכין
מהאדם מחמת העצירות, 'עד שמאלתי'
עד הוא קריאת שמע כידוע (זוה"ק ח"ב
קס, ג). וזה 'שאהבה נפשי' היינו היחוד
'ואהבת את ה'' (דברים ו, ה), וזה נשמר
האדם מכל רע.

•••

מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן
מקטרת מר ולבונה מכל אבקה רוכל (ג,
ו). היינו אף שהיה אז בצחינת 'מר' כמו
שמנינו 'כי רע ומר עזבך את ה'' (ירמיה ג,
יט), 'ולבונה' נעשו כמו לבונה על דרך
הכתוב (ישעיה א, יח) 'אם יהיו חטאיכם
כשנים כשג ילצינו', 'מקטרת' לשון
קישור, היינו שהיה מקושר שבני הבחינות,
ואחר כך זכו 'מכל אבקת רוכל' כדמצינו
שבשעת מתן תורה נתמלא כל העולם כלו
בשמים (שבת פת, ג).

•••

אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון
(ג, ט). והנה מבואר במדרש (רצה
ג, כג) 'אפריון זה בית המקדש', 'עשה לו

רחשי תיבות אמת, כי על ידי אמת צא
האדם לאמונה כמו שאנו אומרים (בחפילת
ערבית) 'אמת ואמונה'.

❦

לבבתי אחותי בלה (ד, ט). איתא
במדרש (רבה ד, כא) 'אמר
הקב"ה לב אחד היה לכם במצרים,
ונתתם לי שני לצבות'. לצאר דהנה
החלל מן היצר הרע נקרא גם כן לב,
וצני ישראל מחמת שהיה הדעת שלהם
בגלות (פרע"ח שער כא פ"א), והדעת
הוא מן הלב, כמאמר הכתוב (דברים
טט, ג) 'ולא נתן ה' לכם לב לדעת',
ומחמת שלא היה להם הלב מסטרא
דקדושה, רק לב אחד היינו הלב של
היצר הרע, ונתתם לי שני לצבות היינו
שבאו גם כן ללב מהיצר הטוב. והנה
בשעת מתן תורה זכו שהלב מהיצר
הרע פסק מהם (ילקו"ש שה"ש פ"א,
רמז מתקפא), ולא היה להם רק לב אחד
לאזיהם שבשמים, וזה גם כן הכוונה
שם 'דצר אחר לצבתי אחותי בלה, אמר
הקב"ה לב אחד היה לכם בשיטים,
ונתתם לי שני לצבות', כמאמר חכמינו
ז"ל (עפ"י במדכ"ר ט, ו) 'אין אדם עוצר

עצירה אלא אם כן יוצא מדעתו,
שנאמר (משלי יא, ו) 'וואף אשה חסר
לב', והלב אשר חסר לו הוא הלב של
ימין היינו היצר טוב, אבל לב שמאל
קיימת ועוד מתגברת. וזה הכוונה לב
אחד היה לכם בשטים היינו מחמת
עצירות ואין אדם עוצר עצירה אלא אם
כן נכנס צו רוח שטות (סוטה ג, א),
ולכך לא היה להם אלא לב אחד ונתתם
לי שני לצבות'. והנה אלל שמיטה כתיב
(דברים טו, ז) 'כי קרא שמיטה לה',
שמיטה הוא אותיות השטים, וגם לזה
יש עליה לה, אם עושין רצונו של
הקב"ה, כי על ידי צחי' אהבה נהפכו
העונות לזכויות, כי כתיב (במדבר יא, ח)
'שטו העם ולקטו וטחנו ברחיים' שזאת
הוא שטות, מה שהאדם עוצר כל כך
על האכילה שלו, כמצואר צוהר הק'
(ח"צ סג, ז) בפסוק זה, וצעת שמיטה
שבצתה הארץ, ואינם עוסקים בצבודה,
ויש להם אמונה שלא יחסר להם שום
דבר, זהו תיקון על השטות אשר היו
עוסקין בעסק פרנסתן יותר מכפי
צרכן.

❦

ד. מאי שטו, שטותא הוו נסבי לגרמייהו, בגין דלא הוו בני מהימנותא, מה כתיב ברו, וטחנו ברחים או רכו במדוכה וגו', מאן אטרח
לון כל האי, אלא דאינון לא הוו בני מהימנותא. כטונא דא, אינון דלא מהימני ביה בקודשא בריך הוא, לא בעאן לאסתכלא בארחו,
ואיעונו בעאן לאטרחא גרמייהו כל יומא בתר מזונא יממא ולילי, דלמא לא סליק בידייהו פתא דנהמא, מאן גרים לון האי, בגין דלאו
אינון בני מהימנותא. אוף הכא, שטו העם ולקטו, שטו בשטותא דגרמייהו, ובעאן לאטרחא עלייהו, דהא הוא דכתיב וטחנו ברחים,
בתר כל טרחא דא לא סליק בידייהו אלא כמה דכתיב ויהי טעמו כטעם לשד השמן, ולא יתיר, מאן גרים לון האי, בגין דלא הוו בני
מהימנותא.

הוא מאורו יתצרך, שנאמר צו (תהלים קד, ז) 'עוטה אור כשלמה'. יאו ה' אם משכנה בחוזה שהם חטאיו, יש לו זמן להשיבו עד בא השמש, עיין שם. וזה הכוונה 'ואתמול עמי לאויב יקומם' היינו היצר הרע שנקרא אויב האדם, יקומם על ידי חטאיו, 'אמול שלמה אדר' היינו מחמת זאת יקומם ליצר הרע, מחמת שהגשמה שנקראת שלמה, והוא 'אדר' היינו חשיבות כפרש"י שם כי אדר היינו חשיבות, והאדם על ידי חטאיו 'תפשיטון' את השלמה, ומחמת זה יתגבר היצר הרע. ואמר הכתוב, האיך זאת, 'מעוצרים צטח' צטח אותיות צִחָט, היינו מחמת העוצרים בחטא, מחמת זה תפשיטון את השלמה, היינו הנפש הקדושה. ואמר הכתוב מחמת שהאויב היינו היצר הרע יקומם ויתגבר מחמת הסתלקות הגשמה, לכך 'שוצי מלחמה' היינו לעשות תשובה הוא מלחמה גדולה.

וזו 'ויצאו על העיר צטח' (בראשית לד, כה), היינו הכתוב יאמר, כי לכך סמכו וצאו להרוג את שכם, מחמת החטא של שכם, צטח אותיות צִחָט. וזה 'עורי עורי לצשי עוזך ציון לצשי צגדי תפארתך ירושלים עיר הקודש כי לא יוסיף יבא צך

באחד ענק מצודניך (ד, ט). ופירש"י זה אברהם. דהנה מצודניך הוא צירוף נור פנים, נור זה אברהם (תנחומא פקודי ח), כנים הוא אמת, ואברהם הוא חיזוק של בני ישראל, מחמת שיש להם צחינת אמת.

וריה שלמתוך בריח לבנון (ד, יא). היינו ריח הגשמה תלוי בזה בריח לבנון, אם הלצינו חטאתיו אזי יש ריח טוב להגשמה, ואם לאו ח"ו הגשמה מלוכלכת ומטונפת בחוצין, וכמצואר צוהר הק' אצל אם רעה צעיני אדוניה דקא אסתאבת בחוצין וצטינפא דחטאין ע"ש צפ' משפטים דף ס"ו. וזה הכוונה 'ואתמול עמי לאויב יקומם, ממול שלמה אדר תפשיטון, מעוצרים צטח שוצי מלחמה' (מיכה ג, ח), עפ"י המצואר צספר אור החיים פ' משפטים צפסוק (שמות כג, כה) 'אם חצול תחצול שלמת רעך' זה לשונו, נראה כי ירמוז להעיר האדם הנרדם, אשר צידו שלמת מי שאמר עליו הכתוב (משלי כו, י) 'רעך ורע אצרך אל תעווצ', והנפש יתיחס לשלמה, ע"ד אומרו צמס' שצת (קנב, ז) משל למלך שחלק צגדי מלכות וכו"ו וכבר פרשנו צו כי לצד שנפש אדם

ה. זה לשון הגמרא: תנו רבנן ורודח תשוב אל האלהים אשר נתנה תנה לו כמו שנתנה לך בטהרה אף אתה בטהרה משל למלך בשד ודם שחלק בגדי מלכות לעבדיו פקחין שבהן קיפלום והניחום בקופסא טפשים שבהן הלכו ועשו בהן מלאכה לימים ביקש המלך את כליו פקחין שבהן החזירום לו כשהן מנהצין טפשין שבהן החזירום לו כשהן מלוכלכין שמה המלך לקראת פקחין וכעס לקראת טפשין על פקחין אמר כלי לאוצר והם ילכו לבתיהם לשלום ועל טפשין אמר כלי ינתנו לכובס והן יתחבשו בבית האסורים אף הקדוש ברוך הוא על גופן של צדיקים אומר יבא שלום יתנו על משכבתם ועל נשמתן הוא אומר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים על גופן של רשעים הוא אומר אין שלום אמן ה' לרשעים ועל נשמתן הוא אומר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.

תענוגיה' היינו מחמת שהגוף הנקרא צית הוא עוסק בתענוגי עולם הזה, וזה 'מעל עולליה' היינו מהמנות ומעשים טובים הנקראין עוללים וטף, 'תקחו הדרי' היינו ההידור מהמנות תקחו על ידי תענוגי עולם הזה. וזה הרמו צפסוק (מלאכי ב, טו) 'ונשמרתם צרוחכם וצאשת נעורך אל תצגוד' והכוונה שיהיה להאדם שמירה שהרוח והנשמה לא ילכו ממנו, הנשמה נקראת אשה, כמצואר צוהר הק' פ' משפטים (ח"צ זד, ז). וזה הכוונה שם (שם, טז) 'כי שנא שלח אמר ה' אלהי ישראל' היינו כי על ידי שעושה דברים אשר המה שנואים לרוח ונשמה, עי"ז 'שלח' היינו שתשלח ממך הרוח והנשמה. וזה 'וכסה חמם על לבושו' היינו שהנשמה יש לה לבוש מהתורה ומלות, ועי"ז העצירות ח"ו הסטרא אחרת חוטפת הלבוש מהתורה ומלות ומלציין אותה לבושי לואה, וזה 'וכסה חמם' היינו שהסטרא אחרת חומם הלבוש מהקדושה ומכסה לי בגדי חמם על לבוש הקדושה.

•••

גן בעול אחותי בלה גל בעול מעין חתום (ד, ז). לבאר דהנה זאת ידוע (עיין רש"י ויקרא א, א) שהדיבור למה לא היה רק עבור ישראל שכל ל"ח שנה שהיו ישראל מנוודים לא נתגלה אליו הדיבור, וכן הוא בכל דור ודור, שאם האדם מדבר דברי תורה עם בני ישראל, אזי התורה

עוד ערל וטמא (ישעיה נב, א) דהנה התורה והמנות המה לבושים לאתלצשא בהוא עלמא, ועל ידי החטאים נעשה לבושי לואים כמצואר צוהר הק' (ח"ג קא, א). ואמר הכתוב 'עורי עורי' היינו לעורר אתכם לעשות תשובה, וצוה יהיה לכם לבושים מהתורה הנקראת 'עוזך', כמו 'ה' עוז לעמו יתן' (תהלים כט, יא, ועיין זכאים קטו, א). 'לבושי בגדי תפארתך ירושלים' כי הנשמה נקראת תפארת כידוע (וזה"ק ח"ג קנב, א), וזה 'כתפארת אדם לשבת צית' (ישעיה מד, יג) שהנשמה נקראת אדם, אבל הגוף נקרא עגס אדם ולא אדם עצמו, והנה 'תפארת אדם' היינו התפארת להנשמה הנקראת אדם מחמת 'לשבת צית' שאיצרי הגוף הנקרא צית, המה מתוקנים בתשובה. והנה ירושלים היינו ירא ושלם, ואין צהם שום פגם, רק המה בשלימות ולכך זוכין ללבוש מהתורה והנשמה, מחמת כי 'לא יוסיף יצא צך עוד ערל וטמא' היינו אם לא יוסיף לעבור עצירות ולהכניס בגופו היצר הרע הנקרא ערל וטמא. וזה הפירוש שם (צמיכה ב, ט) 'נשי עמי תגרשון מצית תענוגיה', דהנה צאוה"ח פ' שופטים כתב זה לשונו, ואומרו רק הנשים והטף, פירוש נשים הם נפש ורוח, ונקראין נשים בערך הנשמה כידוע לידעי חן, והטף הם מלות ומעשים טובים שעשה האדם קודם שהיה מתועב צעיני ה' וכו' עיין שם באריכות. וזה כוונת הכתוב 'נשי עמי' היינו הנפש והרוח, 'תגרשון מצית

אך יאמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. היינו התורה שנקראת 'גן' ו'אחותי' היא 'נעול' ואינה מתגלת. ואמר הכתוב 'גל נעול' היינו התורה שהיא נעול נתגלת לזה שהוא 'מעין חתום' היינו שחתום המעין שלו, ושומר את צרי"ק לאדם הזה מתגלה התורה.

עודי צפון (ד, טו). עורי הוא לשון שונא כמו 'ופְּשָׁרָה לְעֶרְךָ' (דניאל ד, טו), 'צפון' הוא היצר הרע כמו (יואל ב, כ) 'ואת הזכרונות ארחיק מעליכם' היינו שהאדם יהיה שונא להיצר הרע, וישנא התאוות אשר היצר הרע מפתה אותו להם.

קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעיתי, שראשי נמלא של (ה, ב). דופק בגימטריא קץ, היינו שרצון הקדוש צרוך הוא שיהיה הקץ, ולכן אומר 'פתחי לי' כמאמר חכמינו ז"ל (שהש"ר ה, ג) 'פתחו לי פתח כחודו של מחט', 'שראשי נמלא טל' כמאמר חכמינו ז"ל (עין סס) ואם תאמר שאין לער שלי צגלות הרי ראה שראשי נמלא טל.

איתא במדרש (רצה ה, ג) (אמר) רבי יסא [אמר] 'פתחי לי אחותי', 'פתחו לי פתח כפתחו של מחט, ואני פותח שיהיו עגלות וקרונות נכנסות צו', דהנה כתיב

הקדושה נתגלית אליו כדי שילמוד אתם, אבל אם התורה חתומה אלנו ולא מגלה אותה לאחרים, אזי התורה מסתרת מאדם זה את הפנימיות והנסתרות. וזה 'גן נעול' דהנה התורה נקראת גן מפני שיש צה גן פרשיות כמבואר בזוהר הק' (תקו"ו תיקון יט), וגם נקראת 'אחותי', כמו 'אמור לחכמה אחותי את' (משלי ז, ד), וזה 'גן נעול' היינו שהתורה נעולה ומסתרת עצמה, 'גל נעול', 'גל' היא לשון התגלות, היינו שנעול אללה הפנימיות ואין רצונה להתגלות. ואמר הכתוב הטעם מחמת כי 'מעין חתום' שהאדם צריך להיות כמו מעין שכל מי שרונה לשאוב ממנו הוא שואב, וכל מה ששואבין מתגבר המעין וצאים מים חדשים, אבל אם המעין הוא חתום, אזי אדרבה המים אשר צהמעין מתקלקלים, כך דצדרי תורה גם כן אם האדם עוסק בתורה ולומד עם לאחרים, נעשה כמעין המתגבר, והתורה מתגלת אליו כמבואר בזוהר הק'. אבל אם הוא 'מעין חתום' אזי התורה הנקראת 'גן' ו'אחותי' היא 'נעול' ולא מתגלית לאדם זה, ומנינו צמחצו"ל (צרכות סג: ועוד) על פסוק (ירמיה ג, לו) 'חרב אל הצדים חרב על היושבין צד צד ועוסקין בתורה, ולא עוד אלא שמת)טפשיין'.

הראשונים. וזה הרמו צתיצות פתחי לי אחותי ראשי תיצות פלא, ו'פלא' תרגומו 'פרישן' כי על ידי לימוד התורה ציראת ה' זוכה האדם להיות פרוש ממעשיו ראשונים הרעים. והנה הרמו צתיצת פתחי לי אחותי ראשי תיצות אלף דהנה 'אלף' הוא אחד ורומז על פתח של מחט, וגם רמוז צו פתחו של אולם כי אלף הוא אלף, דהנה הצרכה אשר נשלחה להאדם ממרום אינה פחותה מאלף כידוע (וזה"ק ח"א קסא, א), נמצא כפי הפתח אשר האדם פותח מלמעלה, כן נפתח מלמעלה אלף פעמים ככה.

❦

אם תמצאו את דודי מזה תגידו לו (ה, ט). היינו אם אדם זוכה להשיג אפס מה מגדלות השי"ת, אף על פי כן צריך אתה להיות צחינת 'מה' ותגיד לו ותתפלל אליו, שאין לך שום השגה, וזה 'מה דודך מדוד' (ה, ט), דהנה השי"ת צחר את ישראל לחלקו הוא מחמת עניויות שלהם כדמצינו במאחז"ל (חולין פט, א) על הפסוק (דברים ז, ו) 'כי אתם המעט מכל העמים', וזה 'מה' היינו מה שאתה צחינת 'מה', לכך 'דודך' יש לך ידידות 'מדוד' היינו מהשי"ת.

❦

מזה דודך מדוד שככה השבעתנו, דודי צח ואדום דגול מרבבה (ה, י). דהנה עיקר הידידות מהשי"ת הוא על ידי קבלת צרית

(ישעיה ה, יח) 'מושכי העון צחצלי [ה]שוא, וכעצות העגלה חטאה', וזה 'שיהיו עגלות' היינו הגם שיש להם עונות כמו 'עצות העגלה', וגם שהאנשים המה יושבי קרנות, יהיו גם כן צלל השוצה.

❦

פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי (ה, ז). והנה מאמר חכמינו ז"ל (עפ"י שהש"ר ה, ג) 'פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם', דהנה התשובה תלויה ציראה כדאיתא צחקונים (עיין מיקון כח) 'צרחשית' תשצ ציראת ה', ויראת השם זוכה האדם מחמת לימוד התורה כמאמר הכתוב (דברים יד, כג) 'למען תלמד ליראה את ה''. וזהו 'פתחי לי אחותי' היינו על ידי התורה שנקראת 'אחותי', כמאמר הכתוב (משלי ז, ד) 'אמור לחכמה אחותי את', ועל ידי זה תוכל לפתוח לי הפתח. והנה פתחי לי אחותי ראשי תיצות אלף, ורומז על לימוד התורה כמאמר הכתוב (איוב לג, לג) 'ואחלפך חכמה'. והנה אחותי רעיתי יונתי תמתי ראשי תיצות יראת היינו שהלימוד צריך להיות ציראת ה' ועל ידי זה זוכה לתשובה. והנה כתיב (שמות טו, יא) 'נורא תהלות עושה פלא' ותרגומו 'דחיל תושצחן עציז פרישן', ורמוז שאם האדם משצח ולומד התורה הקדושה דחילא וציראה, 'עציז פרישן' רצה לומר על ידי זה זוכה לפרוש ממעשיו הראשונים, שזהו עיקר התשובה, שיעוז ופרוש עצמו ממעשיו

הכתוב (שמות יט, ו) 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים'.

•••

מי זאת הנשקפה כמו שחר' (ג, י) סופי תיבות תורה, דהנה התורה מתחלה מזר(י)חת מעט מעט, וכלל יום ויום הולך ומתרבה יותר ויותר ציטר שאת, כמבואר במדרש שיר השירים פ"א זה לשונו 'ומה מים יורדין טיפין טיפין, ונעשה נחלים נחלים כך תורה, אדם לומד צ' הלכות היום וכו' עד שנעשה כנחל נוצע'.

•••

איתא במדרש (רבה א, י) 'תני רבי שמעון בן יוחאי, אפילו משקלות שהיו צימי שלמה של זהב היו הדא הוא דכתיב (דה"צ ט, כ) אין כסף נחשב צימי שלמה', היינו שהאדם צריך לשקול עצמו אם הוא ציראה שלימה המשולה לזהב, ואמר הכתוב כי אז 'צימי שלמה' לא היה המשקל והבחינה צהאדם זכיות כנגד עצירות, כי הכסף היינו התאותי לא היו נחשבים צימי שלמה, כמאמר הכתוב (קהלת יב, ט) 'עוד למד דעת את העם'.

•••

התורה והצריח והשצועה היתה על ידי משה רבינו עליו השלום. וזה 'מה דודך מדוד שככה השצועתנו' ראשי תיבות משה, גם שככה בגימטריא משה רמז שמשה השציע אותם.

•••

לחיו בערוגת הברשם מגדלות מרקחים (ה, ג). מרקחים אותיות מרקחים, רמז שירחק מגדלות צעת עסק התורה. וזה 'שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר' (סס), היינו שזוכה ללמוד ציראה.

•••

הסבי עיניך מנגדי שיהם ה'דהיבוני (ו, ה) ראשי תיבות משה, כי עיקר אהבת הקצ"ה לישראל הוא מחמת משה רבינו ע"ה, וזהו 'שערך כעדר העזים שגלשו מן הגלעד' (סס), 'שערך' הוא לשון משער, היינו ישער ויחשוב עצמו כעדר העזים שהמה צחינת עדר וקטנות, וזהו שגלשו מן הגלעד ראשי תיבות משה, כי משה נקרא כוצם שהוא מכצם ורוחץ עונות של בני ישראל, כאשר היתה הצווי צעת מעמד הר סיני למשה וכצסו שמלותם, 'ששים המה מלכות' ראשי תיבות משה כי משה היה הכלל מששים רצוא בני ישראל, והציאם לצחינה זאת שיהיו מלכים כמאמר

שׁוֹבֵי וּנְחֹזֵה בְךָ' שֶׁהַקְּבָ"ה מְצַטִּיחַ אֶת
הָאָדָם שֶׁאִם יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה אֲנִי אֲצִיחַ לְךָ
שֶׁתּוֹכֵל לַחֲזוֹת וּלְרַאֲוֹת אֶת הָאֱמֶת, 'מֵה'
תַּחֲזוּ בְּשׁוֹלְמִיית' הֵינּוּ שֶׁתַּחֲזֶה שֶׁהַשֵּׁם מ'ה'
יִהְיֶה בְּשִׁלְיֻמוֹת, 'כְּמַחֲוֹלֵת הַמַּחֲנִים' הֵינּוּ
אֲיֻמְתֵי תִהְיֶה זֹאת, צַעַת שִׁיְהִי מַחֲוֹלֵת
עֹנֹת ל'מַחֲנִים' הֵינּוּ לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִז
יִרְאוּ אֶת הַטּוֹב. וְזֶה 'צַטְחוּ צֵה' עַד
כִּי צִיָּה ה' לֹר עֹלָמִים' (יִשְׁעִיָּה כו, ד),
כִּי מֵאִינוּ צֹוֹהֵר הַק' (ח"א קמב, א) עַל
הַפְּסוּק (תְּהִלִּים פד, ו) 'אֲשֶׁרִי אָדָם עֹז
לוֹ בְךָ' שֶׁעִיקַר הַצַּטְחוֹן בְּעִבְדוֹת הַשָּׁמַיִת'
הוּא כִּי אֵף שֶׁהָאָדָם רוֹאֶה שֶׁלֹּא יוֹכֵל
לְהַשִּׁיג אֶת הִירְאָה וְאֶת הָאֱהָבָה, מְכַל
מִקּוֹם לֹא יֵאָשׁ אֶת עַלְמוֹ וְיִהְיֶה לוֹ צַטְחוֹן
שִׁיבּוֹא לָזֶה, וְזֶה 'צַטְחוּ צֵה' עַדִּי עַדִּי עַל
דֶּרֶךְ שֶׁמֵּאִינוּ בְּרַמְצ'ס (ה'ל' תְּשׁוּבָה ח"ב
ה"ב) שֶׁכֵּל כֵּךְ יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה עַד שִׁיעִיד
עֲלֵיו הַיּוֹדֵעַ תְּעֹלּוֹמוֹת שֶׁלֹּא יִשׁוּב לָזֶה
הַחֲטָא לְעוֹלָם וְזֶה הַתְּשׁוּבָה הַמוֹצֵחֶת, וְזֶה
'צַטְחוּ צֵה' שִׁיְהִי לְךָ צַטְחוֹן כֹּל כֵּךְ
בְּתְשׁוּבָה שֶׁהַשָּׁמַיִת יִקְבֵּל אֶת תְּשׁוּבָתְךָ עַדִּי
עַד שִׁיעִיד עֲלֵיו הַיּוֹדֵעַ תְּעֹלּוֹמוֹת וְכו', 'כִּי
צִיָּה ה' לֹר עֹלָמִים' דֶּהֱנָה מֵאִינוּ (מַנְחֹת
כט, ג) שֶׁעוֹלָם הַבָּא נִצְרָא בִּצְו"ד וְהָעוֹלָם
הַזֶּה נִצְרָא בִּצְו"א, וּמֵאִינוּ בְּמַדְרַשׁ פ'
בְּרַאשִׁית (יִלְקו"ש בְּרַאשִׁית ג, רמז יט) 'לֵמָּה
נִצְרָא עוֹלָם הַזֶּה בִּצְו"א מֵה' ה' זֶה קְטוֹם
מְכַל לְדַדְיוֹ וּפְתוּחַ מִלְמַטָּה רִמּוֹ שֶׁכֵּל
הַמַּחֲסִים יוֹרְדִים לְשִׂאֻל וְהָעוֹקֵץ שֶׁלוֹ
מִלְמַעְלָה וְכו' וְהַחֲלוֹן הַזֶּה שֶׁמֵּן הַלְד רִמּוֹ
לְבַעַל הַתְּשׁוּבָה, אִם כֵּן מִיַּד שֶׁצִּרָא

לֹא יִדְעֵתִי נַפְשִׁי שְׂמַחְתִּי מִרְכַּבּוֹת עַמִּי נְדִיב
(ו, יב). הֵינּוּ שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֶת
יִקְרַת נַפְשׁוֹ הַאֵיךְ הוּא יִקְרָה לְמַעֲלָה אִם
הָאָדָם מִתְקַן אֶת נַפְשׁוֹ, וְזֶה שֶׁאֵמַר 'שְׂמַחְתִּי
מִרְכַּבּוֹת עַמִּי נְדִיב' הֵינּוּ אִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נֹדְבִים לְצַם לֵה' לַעֲשׂוֹת הַעֲנֹת כְּרַאוּ, וְזֶה
נִקְרָא 'נְדִיב', אִזִּי הֵמָּה בָּאִים לְבַחֲנִינָה שֶׁהֵם
יְכוֹלִים לִהְיוֹת 'מִרְכַּבָּה', וְזֶה 'שְׂמַחְתִּי
מִרְכַּבּוֹת' אִם 'עַמִּי נְדִיב' כֵּךְ לְרִיךְ הָאָדָם
לְדַעַת הַאֵיךְ נַפְשׁוֹ יִקְרָה לְמַעֲלָה.

❦

שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי הַשׁוֹלְמִית (ו, א). הֵינּוּ שֶׁכֵּךְ
תַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה שִׁיְהִי שְׁלִימוֹת
בְּהַשֵּׁם הַיּוֹ"ה צ"ה. וְזֶה 'שֵׁם עוֹלָם אֲתוֹן
לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת' (יִשְׁעִיָּה נו, ה), הֵינּוּ
שֶׁלְעַתִּיד לְצוֹא יִהְיֶה הַשֵּׁם הַיּוֹ"ה בְּשִׁלְיֻמוֹת
לְעוֹלָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה עוֹד שׁוֹם פִּירוּד. 'שׁוֹבֵי
שׁוֹבֵי וּנְחֹזֵה בְךָ' דֶּהֱנָה מֵאִינוּ צֹוֹהֵר הַק'
(ח"א קח: ועוד) קְטִימִין עֵינִין שֶׁלֹּא יִרְאוּ
אֶת הָאֱמֶת וּמַהֲלֵכִין בְּתוֹךְ הַחֲשֶׁךְ כְּדִמְאִינוּ
'וֹרְשָׁעִים בְּחֲשֶׁךְ יִדְמוּ' (שְׁמוּאֵל א ג, ט),
וְכְדִמְאִינוּ בִּירְמִיָּה עַל הַרְשָׁעִים 'עֵינִים
לֵהם וְלֹא יִרְאוּ, וְזֶה מַחֲמַת עֹנֹת שֶׁלֵּהם
שֶׁהֵמָּה מְצַדִּילִין מִלְרַאוֹת אֶת הָאֱמֶת
כְּדִמְאִינוּ 'עֹנֹתֵיכֶם עֲשׂוּ אֱלֹה וְחַטָּאֲתֵיכֶם
מִנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם' (יִרְמִיָּהוּ ה, כה) שֶׁאֲתֵם
אֵינְכֶם יוֹדְעִים אֶת הַטּוֹב, כִּי אֲפֶשֶׁר
שֶׁהָאָדָם קוֹבֵר שְׁעוֹשָׂה כֹּל יָמָיו מַלְאוֹת
וְהוּא לְהִיפֵךְ, וְאִם הָאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה
בְּאֱמֶת אִזִּי צֵה לְבַחֲנִינָה רִאִיָּה שִׁירְאָה מֵה'
שֶׁהוּא טוֹב וּמֵה' שֶׁהוּא רַע. וְזֶה 'שׁוֹבֵי

מי זאת עולה (ת, ה). איתא צמדרש
(שהש"ר ג, ט) 'רצי יודן אומר כל
הרוכלות שישראל עושין ומלליחין בעולם
הזה זכות אותו האצק של אצינו יעקב,
הכוונה כי אלל יעקב כתיב (בראשית לג, כה)
'ויאצק איש עמו', ופרשתי (פר' וישלח ד"ה
ויאצק איש, ועיין עוד בדרושים לחנוכה א"י נר
חנוכה) שהיה לו בחינת אצק, אשר הוא
טפל להעפר כמבואר בזוהר הק' (מ"א קע,
א), ולכך היה 'איש עמו' היינו הקצ"ה
שנקרא 'איש מלחמה' (שמות טו, ג), היה
'עמו'. והנה אצק נוטריקון אות ברית
קודש, וזאת זוכה האדם מחמת עניויות
ושפלות, ומחמת זכות יעקב שהיה לו
בחינת אות צרי"ק, מחמת זה מלליחין בני
ישראל בעולם הזה, וכן הכוונה שם
צמדרש 'ר' עזריא אמר כל מלחמות
שישראל עושין ומלליחין זכות האצק של
אצינו יעקב'.

❦

או יאמר מי זאת עולה מן המדבר.
דהנה יש דומם לומח חי מדבר,
ובכל היסודות יש נילוין קדישין,
והעליה שלהם הוא על ידי האדם שהוא

שליטה להסטרטא אחרת על יוסף"ה. וזה
'אם טרוף יטרף' התפלות על ידי חיה
רעה, העצה לזה 'יציאהו עד' היינו קריאת
שמע, ועל ידי זה 'הטריפה' היינו הסטרטא
אחרת 'לא ישלם' המגיע להם מהעצירות
כנ"ל.

❦

מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד
שתחפץ (ת, ד). היינו בחינת 'מה'
מעוררת את האדם לאהבת ה', וכל פעם
יצא למעלה יתירה, 'עד שתחפץ' היינו
שלא יטרך עוד להתעוררות לאהבת ה',
רק יהיה תמיד בחפיצה ותשוקה הזאת צלי
התעוררות. וזה הרמז 'ואלה שמות בני
ישראל הצאים מנרימה' (שמות א, א), היינו
לכך היו זוכין שיהיו בשמות בני ישראל,
והיה להם חיזוק בהקדושה, מחמת
מנרימה היינו לירוף מיצר מה כאשר
בארתי הפסוק (איוב יג, יב) 'זכרוניכם
משלי אפר לגבי חומר גביכם' היינו מחמת
החומר אשר להאדם אין עצה לזה רק
שיזכור האדם שהוא צא מן העפר ושז אל
העפר, ועל ידי זה צא להכנעה.

❦

ת. עיין אורח לחיים פרשת וישב זה לשונו: והנה חכמה נקראת חיה, וכשח"ו מסתלק ממנו חכמה, על ידי עבירה, ונכנס בו רוח שטות, היפך חיה ח"ו, שורה עליו סטרא אחרא, חכמה רעה של הקליפת, כי זה לעומת זה עשה אלהים (קהלת ו, יד), ונקראת חיה רעה, וזהו שפירוש רש"י בפסוק 'חיה רעה אכלתהו' - נצננה בו רוח הקודש, סופר שתתגבר בו אשת פוטיפס עד כאן. רצה לומר שרצתה שיכשל בעבירה, ולהעביר ממנו חכמה, ושישרה עליו חס ושלום חיה רעה. ט. בחסד לאברהם ליקוטי כתובים על זה הפסוק באיוב: 'זכרוניכם משלי אפר חמר גביכם' דהנה מבואר בספרים שמחמת חטא הראשון נעשש העוף, ומחמת זה נגזר המיתה כדי שש"י המיתה תפסוק הוזהמא, והגוף נתבלה בעפר והרוח תשוב אל אלהים אשר נתנה. ומקורם החטא היה החומר גם כן בבחינת צורה ולא היתה המיתה הכרח כלל. וזה שאמר 'זכרוניכם משלי אפר' היינו שתזכרו כי לעפר תשובו, ומחמת זאת גזרה גזירה זו, כי לגבי 'חמר גביכם' היינו שנביכם היינו הגוף הוא בבחינת חמר, ואינו בבחינת צורה, ולכך החכמה כי לעפר תשוב.

תיצות **לִלְךָ** כי לִלְךָ הוא אחד, ואחר כך
 'פּרִי' היא הרצה, כן 'הבא לטהר מסייעין
 אותו' (יומא לת, ז), ומלינו צחותיות דר"ע
לִלְךָ הוא אמת למד פיך עד כאן. ולכך
 זוכין שמלִלְךָ שהיא אחד, זוכה לִלְךָ. והנה
 מאתים הוא אותיות **לְמַתִּים** היינו אמת,
 וזה 'האלף לך שלמה' היינו אתה שהלִלְךָ
 לך, מחמת זה אתה זוכה לשלימות.

•••

ח' **בְּרִים** מ'קשיבים ל'קולך ה'שמיעני (ת,
 יג) ראשי תיצות **חמלה**, והוא
 אותיות **מְתַלָּה** היינו מחילת עוונות, כי על
 ידי מחילת העונות נשמעים התפלות
 למעלה.

מדבר (עיין ספר הליקוטים להאר"ז"ל פר'
 עקב). וזהו 'מי זאת עולה', היינו שיהיה
 מעלה הני"ק, 'מן המִדְבָּר' היינו איש
 המִדְבָּר.

•••

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (ת,
 ז). 'רבים' הוא לשון גדלות
 והתנשאות, כמו מאן דאיהו רב איהו זעיר
 (ח"א קכז, ז). ואמר הכתוב שהתורה אם
 הוא זהתנשאות 'לא יוכלו לכבות' ולבטל על
 ידי תורה זו את אהבת תאות עולם הזה.

•••

ברמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים
 ל'צוטרם א'ת פ'דיו (ת, יב) ראשי

